



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm**

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.  
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,  
Regum ...

**Trithemius, Johannes**

**S. Galli, 1690**

Sigismundus Abbas XXXI. ordinatus est Anno Domini MCCCXVII. & præfuit  
annis XXIV.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38573**

De Sigifmundo hujus Monafterij Hirſaugienſis Abbate XXXI. qui præfuit annis xxiv. & de varijs geſtis illius temporis in Germania.

Sigifmundus Abbas Hirſaugianus in ordine xxxi.

Cauſa inſtitutionis Abbatum malorum triplex datur.

Duo in diſſenſione eliguntur Abbates, Sigifmundus & Gerardus.

**D**ost de poſitionem Henrici ejus nominis ſecundi Abbatis, de novi Paſtoris electione magna inter fratres diſſicultas ſubſe- cuta fuit; metuebant enim, nec ſine cauſa, ne ſi aliquem præcipitato conſilio minus idoneum Abbatem ſuper ſe conſtituerent, gravioribus quàm earum periculis & incommoditatibus ſubjacerent; nam per malum Henrici Abbatis regimen, & multis & gravibus erant oneribus debitorum involuti, à quibus non aliter, quàm boni paſtoris ſollicitudine poterant liberari. Denique bona Monafterij quæque meliora in pignus creditoribus locata fuerant, & fratres jam unde vivere potuiſſent, vix habebant. Miſeria fuit tunc videre Hirſaugiam, quando & ſpiritalis converſationis veneranda cunctis olim integritas, habitatores omnino deſeruit, & rerum temporalium quondam opulentiæ copioſa penitus deſecit. Horum omnium cauſa malorum ex triplici fundamento non bono ſumit exordium; dum aut mali Connobite ſuis convenientem prævis moribus, & non ſecundum Deum paſtorem eligunt, aut boni etiam non ſatis providè ad conſtitutionem Abbatis procedunt. Nonnunquam paſtorem etiam non bonum merentur accipere, qui ſine obſervantia viventes in Monafterio, Deum ſuis peccatis non metuent irritare.

Itaque fratres maturà, ut ipſis videbatur, conſultatione præhabita, diem electionis quintum decimum Octobris conſtituunt, quo inſtante ſatis tumultuariè ad rem tam arduam procedunt. Bifariam quippe diviſi duos in diſſenſione Abbates eligunt, & niſi Omnipotens Deus medianæ bonorum virorum conſilio, ſuam interpoſuiſſet miſericordiam, de Hirſaugia nulla ſpes relevaminis aut ſubſiſtentia: penitus remanſiſſet. Miſericordiâ Domini plena eſt terra, qui propter ſervorum ſuorum Wilhelmii Brunonis, Theogeri & aliorum complurium ſanctitatis merita & reverentiam, hunc locum, in quo ei religioſiſſimè quondam ſervierunt, non voluit diſperdere, ſed in melius aliquando reformandum potius referre, quod rei poſteà probavit eventus. In diſſenſione igitur memorati ſeniores, & qui zelo rectitudinis & numero perſonarum videbantur erantque cæteris potiores, Sigifmundum Priorem Conventualem ſibi præfecerunt Abbatem, contra quem alij fratres ætate juniores ac pauciores numero perſonarum, Gerardum Eccleſiæ cuſtodem præficere contendebant. Erant ambo quidem viri admodum boni, & pro illius merito temporis, negotijs & rebus ſatis convenientes. Ceſſiſſet illico in electione tunc Sigifmundo ut vocum numero majori Gerardus, niſi cognatorum ſuorum impulſu, & eligentium ſe intuitu, obſtitiſſet & reſiſtere aliquandiu fuiſſet coactus. Et primò quidem ambo electi cum amicis ſuis ad judicium Pontificis Neometenſium fuerunt evocati, qui cum eos concordare non poſſet, omne negotium ad Petrum Archiepiſcopum Moguntinum, tanquam Provinciæ Metropolitanum, & Apoſtolicae Sedis delegatum devolvit, qui & cauſam juſtitiâ mediante finivit.

Anno

Anno igitur prænotato Dominicæ Nativitatis millesimo trecentesimo septimo, Indictione Romanorum quinta decima, vicefima sexta die mensis Novembris Petrus jam dictus Archiepiscopus in præsentia Ludovici Regis & multorum Principum apud Moguntiam inter dissentientes, audito prius electionis modo atque processu, de consilio peritorum sententiam dixit, abrogatôque Gerharo, Sigismundum electum Canonicè pronuntiavit, eumque auctoritate Apostolicâ simul & Metropolitanâ in Abbatem confirmavit, quem etiam in Cathedrali Ecclesia Moguntina, multis præsentibus in festivitate sancti Andreae solemniter benedixit.

Sigismundus ergo confirmatus & ordinatus Abbas, de Moguntia mox ad Hirsaugiam revertitur, & susceptus ab omnibus cum gaudio, ut verus pastor animarum honoratur. Prius enim quam electi duo ad Moguntiam pergerent, unanimi fratres consensu juraverant in manus Spirensis Episcopi, quod sine contradictione aliqua illum in Abbatem susciperent, pro quo sententiam Archiepiscopus dixisset. Ordinatus itaque Sigismundus Abbas, Monasterio præfuit annis quatuor & viginti, certisque mensibus & diebus, quorum numerum Antiquitas litteris minimè commendavit; quo fit ut etiam nos in tenebris palpemus. Patria fuit Suevus, ingenuis parentibus ortus, moribus honestus, vulgari cloquio satis promptus atque disertus. In scripturis verò Divinis parum sapuit, quoniam illud tempus apud Monachos sine studio litterarum fuit. In curandis autem & disponendis negotijs secularibus, satis fuit idoneus, & in consilio non parum circumspèctus. Omni tempore sui regiminis, quoad temporalia utiliter præfuit, & res Monasterij admodum prudenter dispensavit. Plura etiam bona recuperavit, quæ prædecessor ejus nimis inconsultè distraxerat, & quidquid potuit eorum, quæ ille alienaverat, ad jus Monasterij possessorum Ludovico Rege favente revocavit.

## MCCCXVIII.

Anno Sigismundi Abbatis primo, Andreas de Gundelfingen Episcopus Herbipolensis & Dux Franciæ Orientalis moritur. Vir per omnia Pontificio munere dignus; qui multas cum civibus suis Peapolitanis dissensiones habuit, quos tamen ad veram obedientiæ subjectionem potuit revocare; à multis siquidem annis cornua contra Pontificis & Ecclesiæ Wirzburgensis auctoritatem cives erexerant contumaces, qui cum sint propriæ ac dediticij sancto Kiliano, & memoratæ Ecclesiæ, semper tamen vestigijs paternis temerè inhærentes, Regno potius quàm Ecclesiæ subesse maluerunt.

Post Andream Godfridus de Hohenioe Præsul Ecclesiæ Wirtzburgensi præficitur, & annis ferme novem strenuè præfuit, qui & ipse rebellionem civium suorum sensit & habuit, quos tamen favore & auxilio Regis Ludovici ad obedientiam coëgit; anno quippe Pontificatus sui secundo ad obsequium sui apparatu bellico quoties esset opus, per Regis sententiam eos compulit, & suis militare stipendijs coarctavit.

Anno quoque prænotato cives Colonenses vocatis in auxilium, Joanne Bohemorum Rege, Wilhelmo Comite Hollandiæ, Joanne fratre ejus Comite in Henegavy, Gerharo Comite Juliacensi, Adolpho Comite Montano, Joanne Comite Seynensi, & quibusdam alijs, contra Henricum Archiepiscopum suum, Friderici partes sequentem, & pacis Ludovici Regis decreta violantem, processerunt ad prælium. Quem in castro

T

Bücl

Sigismund<sup>s</sup>  
ab Archie-  
piscopo  
Mogunti-  
no Abbas  
declaratus  
est.

Sigismund<sup>s</sup>  
pro Abbate  
suscipitur.

Andreas  
Herbipo-  
lensis Episcopus  
moritur.

Godfridus  
Episcopus  
fit Herbipo-  
lensis.

Inter Colo-  
nenses &  
eorum Ar-  
chiepisco-  
pum dissen-  
sio & bellū.

Brieli nuncupato per quatuor meſes continuâ obſidione vallantes, ad pacis & ſubjectionis Ludovici Regis poſtulationem compulerunt. Quæ res Friderico nunciata mentem ejus haud parum deterruit, & in ultimam penè deſperationem duxit.

Auſtria  
Duces Fri-  
dericus &  
Lupoldus  
devaſtant  
Bavariam.

Eodem quoque anno Fridericus & Lupoldus in odium Ludovici Regis iterum coeperunt hoſtili incurſu devaſtare Bavariam, quod cum inno-  
tuiſſet Ludovico, contractis copijs aſcendit illis obviam, à cujus adventu fugientes in Auſtriam conſuſi, nec ſine detrimento redierunt. Creſce-  
bat enim quotidie Ludovicus, & contra Fridericum prævaluit, quem deſerentes multi ipſi Ludovico adhaſerunt.

Rudolphus  
Palatinus  
Comes Ba-  
variaque  
Dux frater  
Regis.

Rudolphus autem frater Regis Ludovici, qui non ſolùm partes ſe-  
quebatur Ducis Friderici, ut ſupra dictum eſt, ſed etiam in fratris conſpi-  
raverat mortem, fugatus de Heidelberg ad Auſtrales declinaverat miſer  
ſibi fautores, ubi in annum jam tertium exulavit. Qui cum anno memo-  
rato fratris in Bavariam cognoviſſet aduentum, ejus timens inſidias pro-  
pter viciniam locorum inde rurfus abiit, & navigio per mare Saxonicum  
in Angliam pauper descendit. Mortuo tandem in exilio Rudolpho, uxor  
ejus cum parvulis ſuis ad Regem Ludovicum tunc apud Heidelberg com-  
morantem redijt, miſericordiam filijs petijt, & gratiam impetravit. Rex  
etenim Ludovicus quoniam adhuc parvuli erant nepotes, eorum ſegeſſit  
tutorem, & patris delictum in filios non retorſit.

Rudolphi  
Uxor poſt  
mariti obi-  
tum ad pa-  
triam re-  
vertitur.

MCCCXIX.

Anno Sigifmundi Abbatis Hirſaugiani ſecundo, mortuus eſt He-  
ricus filius Comitis Silveſtris ex Dona Wormatiensis Epifcopus in majori  
Eccleſia ſepultus. Vacavit Sedes Pontificatus duobus meſibus & octo  
diebus, quibus evolutus in Epifcopum fuit electus Cuno de Schönck filius  
fratris Emerici quondam ejuſdem Eccleſiæ Pontificis, & præ fuit annis  
decem in adverſitatibus multis tam cum civibus ſuis in diſſenſione male  
faventibus Eccleſiæ contendendo jugiter: quam propter eam, quæ inter  
Ludovicum & Fridericum tunc erat, controverſiam.

Cuno de  
Schönck fit  
Epifcopus  
Worma-  
tienſis.

Anno prænotato in meſe Julio mortuus eſt ſine liberis Wolmarus,  
quem nonnulli Woldemarum nuncupabant, Marchio Brandenburgienſis,  
cujus Principatus ad Regnum ſine medio devolutus Germanorum, ſine  
Principe rectore aliquandiu vacabat. Ludovicus igitur Rex de con-  
ſenſu procerum regni, filium ſuum primogenitum nomine Ludovicum  
Brandenburgij Marchionem inſtituit, ac Principem regni Germanici  
Electorem fecit. His quoque temporibus cives Moguntini, Argentinenſes,  
Spirenſes & Wormatiennes cum cæteris oppidanis regni cis-Rhenanis, qui  
mercaturis erant ut plurimum intenti, de conſenſu regis Ludovici mu-  
tuam inter ſe ſœderis & pacis conſtituere ſocietatem, pro tutandis vijs &  
itineribus publicis contra multitudinem latronum, qui propter diſcor-  
diam regni abundabant ubique in nemoribus latitantes, in tantum, quòd  
nullus poterat ſecurè tranſire viator. Quicunque manus eorum incidit  
ſive Clericus, ſive Monachus, ſive Laicus, & rebus ſuis ſpoliabatur cun-  
ctis: & plerumque etiam maſtabatur verberibus: nulli parcebatur ſexui:  
nulli deſerebatur honori: nec ætas conſiderabatur, nec dignitas. Cives  
igitur prænominati conductis militibus ſtipendiarijs, omnes viarum  
introitus ſimul & exitus diligentiffimè fecerunt obſervari: & brevi tem-  
pora

Wolmarus  
Marchio  
Branden-  
burgienſis  
moritur.

Conſœde-  
ratio civi-  
tatum Re-  
gni contra  
latrones  
raptorèſq.

pore stratas regni à Moguntia usque Argentinam circumquaque fecere tutiores. In ea civium solitudine latrones multi successivè per memoratos stipendiarios fuerunt comprehensi, & ultimo supplicio regis Ludovici mandato generali capitis detractione puniti. Inter quos plures ex eorum genere, qui se nobiles & ingenuos esse parentelâ gloriabantur antiquâ, deprehensi, nec pretio nec precibus quovumcunque redimi poterant: sed meritis dare poenas mortis sine differentia personarum cogebantur. Hinc metu necis perculsi ceteri, à similibus temperabant. Rex namque Ludovicus in latrones erat severus, neminique ducebat parcendum, qui vel occidisset hominem innoxium, vel quempiam suis spoliasset rebus viatorem, ac per hoc omnium regni civium animos in suum provocavit amorem; qui ad ejus obsequium non rei familiaris substantiam modò, sed & semetipsos libenter exponbant.

MCCCXX.

Anno Sigismundi Abbatis tertio, quarto die mensis Junij obiit Petrus de Achspalt ex medico quondam Comitis de Luzelburgo Moguntinensium Archiepiscopus, vir sempiternâ memoriâ dignus, quippe qui Ecclesiæ suæ laudabiliter præfuit, & in utroque statu magnificè dilatavit, duas Synodos magnas personaliter præficiens in Aschaffenburgo celebrans tenuit, in quibus ad reformationem Cleri simul ac populi Christiani multa satis fructuosè & utiliter ordinavit. Multa etiam pro Germaniæ regno simul & regum honore peregit ardua, & in cunctis operibus suis ita se gessit Principem, ut officium tamen Pontificis nunquam negligeret, talisque fuit præful, qui publica regni negotia diligentissimè curaret. Cœnobium quoque Monachorum Carthusiensium prope Moguntiam in honorem S. Archangeli Michaelis fundavit, & proventibus necessarijs copiosè dotavit, quemadmodum anno Henrici Abbatis nono supra jam diximus. Collegium quoque Canonicorum cum insigni Ecclesiæ sub honore S. Catharinæ Virg. & Mart. in Oppenheim regali oppido simili in Deum pietate fundavit.

Post cujus mortem fratres de Domo, quibus jus competeat eligendi Pontificem, Baldevinum Trevirorum Archiepiscopum in Ecclesiæ Moguntinæ antistitem postulârunt. Joannes autem Papa XXII. eorum postulationibus consentire noluit, sed Baldevinum in sua Ecclesiâ manere Trevirensi, decreto Apostolico præcepit. Verùm ne Moguntina Ecclesiâ viduitatis suæ diutius deploraret incommoda, memoratus Pontifex Rom. de consilio Cardinalium Matthiam de Bussêck Monachum Ord. S. Benedicti cum litteris Apostolicis destinavit ad Moguntiam, præcipiens tam Clero quàm populo, quatenus illum in Archiepiscopum susciperent. Denique Baldevino Trevirorum Præfule per Apostolica scripta mandavit, ut Matthiam ad Ecclesiâ Moguntinam introduceret, solemniterque in Archiepiscopum consecraret. Ordinatus autem per Baldevinum in Archiepiscopum Moguntinæ, sicut Papa mandaverat, præfuit annis octo, & populum suum in bona pace omni tempore gubernavit.

Eodem mox anno præfatus Matthias Archiepiscopus Moguntinus contractis copijs & auxilium ferente prædicto Archiepiscopo Baldevino quoddam Wetteraviæ oppidum Giessen nuncupatum obsidione vallavit, expugnavitque tandem & cepit; erat enim in eo diverticulum latro-

T 2

num,

Raptores  
& latrones  
sine delectu  
personarum  
necantur.

Petrus Ar-  
chiepisc.  
Mogunti-  
nus mori-  
tur vir  
optimus.

Matthias  
Monachus  
nostri Ord.  
fit Archie-  
piscopus  
Ecclesiæ  
Mogunti-  
næ.

Giessen op-  
pidum  
Wettera-  
viæ capitur.

rum, qui multa in circuitu mortalibus damna intulerant, nec obedire constitutionibus regijs de pace factis curabat.

Anno quoque pranotato Henricus Colonienſium Archiepiſcopus & uſque ad eò pullulare cepit, ut etiam ex Clericis & viris doctis haud paucos infeciſſe diceretur. Sed ego fidem illis, qui ſcribunt viros quosdam Religioſos ſive doctiſſimos in foctorem hujus hæreſeos prolapiſos, adhibere nequeo, tum propter spurciſſimam ejus ſectæ turpitudinem, quam neminem eruditorum hominum æquanimiter poſſe audire crediderim, & multo minus profiteri vel agere; tum verò quòd ſuſpicio hæc de quibuſdam Religioſis magis invidioſa eſſe videatur quàm vera; non enim melatet diſcordiarum fomes, qui inter Johannem Papam xxii. & quosdam ex Ordine minorum FF. multis non ſine ſcandalo, ne dicam injuriâ plurimorum, malè occaſionem præbuit ſuſpicandi. Nam præter articulos memoratæ hæreſis, quos anno Henrici Abbatis xvi. breviter conſignavimus, in eam quæ ſequitur crudelitatem Religioſorum vel doctorum neminem unquam conſentire potuiſſe conſidimus. Nam præter ſupra, fornicationes, & adulteria, quibus pranominati ſeſe contaminabant hæretici, cum matre, ſore, filia & indifferenter paſſim cum omnibus luxuriam exercentes hoc etiam non ultimum ſuis adijcebant ſcleribus, quòd in Religione clauſtrali aliquando inſtitutus aut divinarum ſcripturarum vel mediocriter doctus, ut puto, nullus admittet: qualenam illud ſcelus, quàmque horrendum piaculum, ſummum decerni Sacerdotium illi, cujus in manibus anni principio natus ex tam foedo ſcambio primus infans per omnium tractus & retractus brachia mortuus extiſſet? Reliquos verò natos vel qualibet tempeſtate infantes neque vivere permitti, neque, quòd peſſimum eſt, in ſanctæ Trinitatis nomine baptizari, ſed necatos crudeliter potius manibus impiorum rogo comburi, & eorum pulvere poculo commixto ejuſdem ſectæ novitios quoslibet initiari? Quis Religioſorum ſive doctorum virorum quempiam his tam horrendis actionibus vel conſentire crederet?

MCCCXXI.

Anno Sigifmundi Abbatis quarto, Fridericus & Lupoldus Duces Auſtriæ congregato magno ſuorum exercitu ruriſus cœperunt devaſtare Bavariam, quam ferro & igne crudeliter nimium deſtruxerunt. Ludovicus autem Rex ſe in munitione continebat recluſum, nec egredi quocumque in occurſum adverſariorum præſumebat, propterea quòd ſuum in promptu non habebat exercitum. Auſtrales autem per totam regionem hoſtili furore diſcurrentes omnia depopulati ſunt, & in villis præter munitiones nihil integrum reliquerunt; nam illo in tempore per continuos x. annos magna Bavariam calamitas oppreſſerat propter eam, quæ fuit inter Ludovicum & Fridericum pro regno, contentionem. Unde cum

Hæreſis  
Fratricel-  
lorum ite-  
rum pullu-  
lat in Italia  
ut prius.

Natos ſuos  
in ſpeluncis  
crudeliter  
necabant.

Duces Au-  
ſtriæ ruriſus  
vaſtant Ba-  
variam.

cum pluries in Bavariam Aultrales sibi conterminam fecissent incursum, nihil in agris & villulis tutum esse potuit, quin eorum esset depopulationi expositum, sed quicquid saluum pauperes habere voluissent, necessarium fuerat urbibus castellis seu oppidis munitissimis conservandū importari.

Anno prænotato Sigismundi Abbatis IV. magna inter cives oppidi Bingionum cis-Rhenanos levissima ex occasione suborta fuit seditio, quæ multis & exilij, & miseriæ causâ extitit. Macellarius quidam nomine Henricus concivis sui canem juxta macellum liberiùs esculenta quarentem posteaquam semel ac iterum probris & maledictis abegisset, semperque revertentem tandem fuste percussit. Quod ubi Domino canis innotuisset, qui nauta fuit, homo ferox & impatientiâ plenus, Macellarium percussurus aggreditur, à quo superatus in eodem loco mox peremptus est. Homicida in carcerem ponitur, seditio in oppido nimis perniciofa suscitatur, concurrentibusque cæteris in unum Macellarijs & amicis captivi, carcer per violentiam frangitur, captivus liberatur. Concurfus in oppido fit confusæ multitudinis: Consulatus quasi qui Macellario fecisset injuriam, cum aliter vitam non potuerit defendere suam, nisi occideret nautam, ad pœnam quaritur, & domus eorum publicantur. Unde senatus furentem populum metuens in prætorium se recipit, & januas claudit.

Concurrens autem sævientium turba januas prætorij violenter securibus aperit, quatuor è senatoribus potiores viros ætate venerandâ per fenestras super pavementum strætæ præcipientes dedit, reliquos de oppido cum ignominia ejecit. In eo tumultu civium XXIV. perierunt, vulnerati sunt multi, & plurimi senatoribus consentientes de oppido expulsi. Facta sunt hæc anno prænotato in festivitate S. Confessoris Alexij, hoc est, XVII. die Julij. Eotempore dum hæc agerentur apud Bingiones, Rex Ludovicus erat in Bavaria, qui postea reversus ad Moguntiam, judicium ratione facti furoris proposuit, & tam oppidanos Bingionum potiores, quàm expulsum senatum ad se Moguntiam citavit. Sed principes factionum ad conspectum Regis venire timentes (quippe qui reos se noverant) auxilio suorum emissi noctu fugam inierunt. Verùm Rex non ignarus futuri, viros nocte misit complures armatos, qui viarum exitus omnes haberent in oculis, ne fugitivis ulla permitteretur abeundi facultas. Exeuntes igitur noctu de oppido, manus custodum non potuerunt evadere, sed capti penè omnes ad Moguntiam ducti sunt, & mortis tristem sententiam acceperunt. Plures sententiâ Regis & Principum extra regnum proscripti gravius morte vindictæ genus perpetuum subierunt exilium. Res planè miseranda, propter unum vilissimum nautæ canem plures quàm 140. homines aut mori crudeliter, aut in exilium perpetuò relegari.

Eodem quoque anno, factum est miraculum, quod sumus dicturi. Homo fuit in oppido Bruchfâl Spirensis Diœcesis nomine Godfridus, artificio tinctor, annorum 53. conversatione mundanus, verbis levis atque scurrilis, cujus gestulationibus & rhythmis carnalibus homines in tabernis vini poculis ac ludis dediti quàm plurimum consueverant oblectari. Vanitatum hic cusor atque sectator nullam aut parvam habere salutis propriæ rationem videbatur. Contigit eum per Dei providentiam, graviter infirmari, ita ut nulli circumstantium esset dubium, quin ægritudine

In oppido  
Bingen ex-  
orta civiū  
gravissima  
seditio.

Quatuor è  
senatu Bin-  
gonum  
præcipi-  
tantur à po-  
pulo ibidē.

Ludovicus  
Rex venit  
ad Mogun-  
tiam.

Principes  
Bingianæ  
seditionis  
puniantur  
à Rege.

In oppido  
Bruchfâl  
homo de  
morte revixit  
mirabili-  
liter.

tudine illâ brevi moreretur. Quod ille ut ex mussitantium susurris intellexit, ingemiscens, & pectore tunso pugno cum lacrymis & voce intelligibili cunctis audientibus dixit: *Va mihi miserrimo peccatori, qui tempus vite meae totum in carnis jam moriturae voluptatibus turpiter expendens, nullam animae meae curam habui, sed monita salutis omnia contempsi. Ecce nunc morior, & rapietur anima mea per demones ad aeterna tormenta inferni, nunquam exitura inde usque in sempiternum.* Cùmque lacrymantem astantes consolarentur, de magna Dei misericordia, protestantes, non esse desperandum, ille respondit: *De misericordia Dei non despero, sed indignum me Dei misericordiae pertimesco. Veruntamen, oro, vocetur Sacerdos, secum afferat Dominici Sacramentum Corporis, audiat serio poenitentis scelera, divina communicet nimis indigno Sacramenta, si forte misericordiam precavi Dei praestet clementia, ut qui meritis meis inferno sum proximus, per ignem purgatorij sum salvus.* Sacerdos mox adfuit vocatus, confitentem audivit, poenitentem adjuvit, moriturum Sacramentis Dominicis cum devotione maxima communicavit, deinde coram ipso Sacerdote simul ac astantibus dixit: *Omnipotens Deus qui non vis mortem peccatorum, nec letaris in perditione morientium, sed misericorditer poenitentiam expectas animo contritorum; si misertus mei tempus rogaveris vivendi, talem agere poenitentiam curabo, ut frustra à gratiam non praestiteris peccatori.* His dictis siluit, & ingraevalescente morbo, post unius horae spatium ut videbatur cunctis, qui astant, spiritum emittens mortuus fuit. Erat autem hora ferme septima post meridiem, dies mensis Maii quinta atque vicesima, & imminente jam nocte sepulturam ejus, qui aderant, in crastinum differre necessariò judicabant. Corpus ad feretrum in medio tabernaculi ponitur: vicini & proximi per totam noctem, ut fieri solet, juxta cadaver vigilantes, uxorem defuncti consolabantur: sermo inter eos de salute animae illius varius in medium ducitur.

Horâ post medium noctis ferme secundâ, dormientibus cunctis vivens surrexit, qui mortuus fuerat, qui complexis manibus, sonorâ voce clamabat: *O DEUS quàm iusta & occulta sunt iudicia tua, benedictum sit nomen tuum, qui misericordiam tuam non subtrahis poenitentiam agere cupientibus.* His dictis omnes, qui erant in domo, praeter nimio terrore fugerunt, aliqui per fenestram, aliqui per januam, unusquisque ut potuit: Godfridus autem aliunde mentem habens intentam, & quid agerent illi, parum attendens, sanus & incolumis surrexit, & in vicinum hortulum secedens per noctis reliquum in orationibus perduravit.

Posterâ die multitudo populi convenit, & novitate miraculi omnes perculsi, videre illum & alloqui summo desiderio cupiebant. Ille autem in loco suo genibus flexis permanebat, orationibus, ut videbatur, intentus, neminem aspiciens, sed immobilis omnino perseverans. Tandem adveniens Sacerdos, qui confessionem ejus audierat, interrogavit eum dicens: *Godfride quomodo habes, quid est, quid tecum agitur?* At ille digito signum crucis ori suo imprimens nihil aliud dicebat, nisi voce maternâ: *O wehe! o wehe!* eamque dolentis interjectionem saepe ingeminans surrexit, & intravit Ecclesiam. Quem Presbyter cum populi multitudine secutus, ut rei videret exitum, juxta majus altare stupidus residebat. Nam Godfridus mox ut intraverat Ecclesiam, ante ipsum altare se pronum dejecit in terram, expansisque in modum crucis manibus, per duas ferme horas

Infirmus pollicetur emendationem si Deus concesserit vitam.

Confessionem facit infirmus & veniam precatur.

Mortuus surgit, & orat, viventes in fugâ convertit.

In Ecclesiâ perrexit, populamq; abire praecipit.



horas ita permansit. Deinde surgens à terra Sacerdotem interrogavit dicens: *Domine quid sibi vult populus iste?* Cui Sacerdos: *Audire cupiunt abste, an fueris mortuus, ubi fueris, quid videris, & que tecum sint acta, vel quomodo revixeris?* Cui Godfridus: *Est tempus tacendi, & est tempus loquendi: vadant in domos suas, quoniam hodie nihil ex me audituri sunt; maturiore consilio opus est.* His dictis iterum projecit se in terram. Igitur Sacerdotum imperio populus exiens de templo in sua perrexit.

Remanserunt in Ecclesia cum tribus presbyteris cives de potioribus quatuor disponentes in animo secretius interrogare Godfridum, de his quæ illi acciderant. Postea igitur quàm populi multitudo exierat, surrexit de pavimento Godfridus, & mandante per obedientiam presbytero ut loqueretur ita exorsus est.

*O boni viri Domini mei, si fieri posset, quod mihi darentur ora centum & lingua totidem, millestam partem eorum quæ vidi apud inferos, & audivi, non possem effari, deficiunt mihi verba, & præ horroris magnitudine, quid vel quomodo loquar nescio. Mortuus fui, & pro penitentia Dei misericordie ad corpus redire permisus; quod quomodo sit actum, quæ possum brevitate dicam. Posteaquam anima mea cum incredibili pressura & dolore cordis mei de corpore fui egressa, mox divino iudicio, nescio quomodo, aut quibus deducentibus, extitit presentata tam tristis, & tanto maiore dejectionis repleta, ut illam tristitiæ magnitudinem totus mundus capere vel intelligere non posset: omnia peccata mea etiam minutissimarum cogitationum, non solum mihi cunctis etiam presentibus, quorum infinitus erat numerus, adeo manifesta fuerunt & patula, ut loqui & semetipsa quasi tumultuarie in medium efferre viderentur. Bone Deus quanta confusio me tunc operuit? quanta tristitia & mæroris immensi calamitas miserum me circumdedi? nec dicere possum, nec sine immenso cordis mei horrore ullatenus cogitare. Quæ mihi dicta fuerunt tam à Iudice, quàm à circumstantibus Angelis simul & demonibus, quoniam penitus ineffabilia sunt, nullà possum verborum proprietate cuiquam facere manifesta. Divinà mox dicente iustitià in momento citius ad loca pœnarum fui perductus, tam inferni, quàm purgatorij, ubi tot animas in diversis locis ac varijs modis vidi torqueri, ut tantum in mundo numerum hominum neque hæcenus extitisse putassem, neque ullo unquam tempore futurum. Mira res, & quam ego ipse satis admirari non sufficio. Cum nullus esset numerus, quorum multitudo ut mihi videbatur, omnem numerum procul excessit, ego tamen nullo revelante, omnium nationes, scèlas, merita, & nomina simul & personas tam proprie novi & intellexi, ac si per omnem vitam meam cum singulis singulariter in hac mortalitate fuisset conversatus vel nutritus.*

*Multorum animas in inferno vidi torqueri, de quorum salvatione in hac vita mortalium nullus dubitasset, propter eam vite institutionem apparenter isthic bonam, cuius occultas in secreto defectiones solus Deus cognovit. Rursus in purgatorio vidi plures reservari ad salutem, quos propter eorum in aperto vite mores, temeraria mortalium iudicia pœnis inferni deputandos existimasset. Et cognovi, magnum esse peccatum, de mortuis in fide Christi quippiam temerè iudicare; quoniam homo videt in facie, Deus autem in corde, cuius iudicia cum sint abyssus multa, minime veniunt per hominem temeranda. Dispositio autem, qualitas, & modus pœnarum purgatorij & inferni, multo sunt aliter, quàm à nostris prædicatoribus æstimantur, qui non satis congruè spiritualia supra sensum nostrum omnem existentia, corporaliū & visibiliū comparatione discutunt; nam ego,*

qui

Retulit  
visionem  
suam per  
obedien-  
tiam com-  
pulsus pres-  
byteris.

Anima di-  
stante Dei  
iustitià ad  
loca pœna-  
rum duci-  
tur.

Cæca sunt  
& frivola  
de mortuis  
humana  
iudicia.

Quis ani-  
marum sit  
status ho-  
mo morta-  
lis non in-  
telligit.

qui carne solutus secundum animam intellectualem pœnas ipsas vidi, & expertus sum, plenôque comprehendi spiritu, & intellectu cognitionis, ut mihi clarissimè tunc visum est, nunc ad corporis sensibilia revocatus nihil vobis propriè de ipsis, sicuti sunt & quales sunt, veraciter in semetipsis aut dicere possum, aut ullâ penitus ratione similitudinis persuadere, ut plenam & propriam earum existentiam capiatis. Quidquid enim dixerò minus est, & aliter est, & ad futurarum rerum proprietatem, de quibus mihi sermo est, minimè accedit. Alia sunt illa, majora sunt, & multum aliter se habent, quàm ut intelligi queant ab homine, vel effari, quæ homo intelligit, ministerio sensuum necessario sunt subiecta, qualia vero illa sunt, quæ sunt, & quemadmodum sunt, procul manent à sensibus remota. Sonnum est, quidquid vulgus opinatur de futuris, quoniam paucissimi sunt in hac mortalitate viventes, quibus Dei spiritus illuminaverit interiores oculos mentis, ut vel parum capere queant, quomodo sit anima soluta carne disposita. Per nota verba loqui de rebus incognitis, quàm sit æstimatio procul à proprietate rerum essentia remota, omnibus vobis credo constare manifestum.

Interrumpens verba loquentis Sacerdos, interrogavit eum dicens:

Ex quotam remoti & alieni sumus à cognitione status animarum separatarum, & vite future, nihilque aut parum de illarum rerum proprietate intelligimus, cupio scire abs te, utrum rei veritas majora in se vel minorâ contineat, quàm nos communiter secundum doctorum nostrorum opinionem credimus & docemur? Ad hæc Godfridus respondit: Credite mihi Domine, quoniam veritatem loquar expertus, meliora sunt bona, quæ bonis promittuntur in cælis, & graviora mala, quæ malis preparantur in tormentis incomparabiliter amplius, quàm aliquis in mundo capere, intelligere, vel credere possit, & omnia quæ predicantur in Ecclesia de gaudijs regni colorum, vel etiam de pœnis inferni, comparata veritati, puerilia sunt, & ludo puerorum similia: quod ignis in pariete depictus esse ad verum ignem cernitur, tale est, imò minus, quod æstimatio humana de bonorum in cælo beatitudine, & malorum in tormentis afflictione cogitare potest, si veritati comparatur. Nonne & scriptura hæc tanta expressit, oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus his, qui diligunt illum. Præcepit deinde Presbyter, ut historiam continuaret inchoatam.

Nisi me compelleret obediendi necessitas, simul & divini metus judicij, perpetuo sepelirem silentio reliqua mihi divinitus ostensa. In tormentis vidi apud inferos tantam multitudinem Christianorum, non solum Laicorum, sed etiam Sacerdotum, Monachorum, Monialium, Virginum, Viduarum, mulierum, quarum tunc omnium personas, nomina, conditiones, status & merita novi, inter quos ex cognatis & concrivibus nostris plures denotavi, unde mihi flendum potius fuerit, quàm loquendum. Horum omnium pœne, sed & dispositiones tormentorum secundum differentiam meritorum multum erant dissimiles: sed tamen perturbata conscientia reatu, & obstinatione in malitia voluntaria cuncti fuerunt æquales.

O miseria omnium miseriarum longè miserrima? quàm horrenda & ineffabiliter metuenda sunt infelicitatis perpetuæ cruciamenta! omnia hujus mundi tormenta, quæ sunt, & quæ fuerunt, & quæ vel æstimari vel excogitari possunt, si reducerentur in unam pœnam quomodocunque summariam, minimo inferni cruciatui nullâ possent similitudine comparari; manet enim sine fine perturbata in perpetuum anima inferni tormentis ignium deputata, semper ineffabili quodam furore agitata, semper in semetipsa terribili mœnore desolata, semper tristissima,

semper

Præsentis ad futurum nulla est comparatio.

Paucissimi mortalium futuræ vitæ qualitatem capiunt.

Omnia quæ nos de futuro statu opinamur, aliter se habent.

Damnatorum in profundis inferni multitudo maxima.

Nullus mortalium damnatorum capere incommoda potest.

semper demonibus inquietissimis sociata, sine spe, sine consolatione, sine ulla requie in aeternum mestissima. O miseria super omnia miserrima! Varia sunt loca purgatorij, & purgandorum poenae multum diversa, de quibus alij citius & tardius liberantur secundum duritiam peccata in vita poenitentia ac sceleris commissi qualitatem. Innumeram ibi multitudinem affligi & purgari animarum conspexi: quarum nonnullas per multa secula ibi extitisse cognovi. Quotidie liberantur purgata, & quotidie adveniunt aliae purgandae, liberationis suae spem certam in purgatorio habent omnes, quamvis terminum poenarum omnes non aequè intelligant. O gravis animarum purgandarum afflictio, & omne tempus quantumlibet breve longissimum! in quo & pro demeritis anima ipsa proprijs incendio ignis uritur, & pro dilatione fruitionis summi & incommutabilis boni ex desiderio cruciatur. Multum profunt defunctis in charitate Dei facta suffragia: maxime de iuste acquisitis bonis Eleemosyna, & pura in Christi amore jejunia. Super omnia tamen purgandis animabus ad liberationem imolatio Dominici Corporis & Sanguinis per Sacerdotem in altari facta proficit, & longam poenam frequentius iterata brevi compendio absolvit. Ut autem noveritis, quid animabus defunctorum amplius ad meliorationem status sui proficiat, factum dico arcanum, quod in visione assexi spiritualis intelligentiae mirabili. In ipso quidem momento terribilis praesentationis meae ad Dei iudicium, tanta multitudo animarum de mundo expulsa per mortem carnis advolarit sententialiter iudicanda, ut uno eodemque momento cuncti totius orbis homines mortem subivisse à nescientibus estimari possent: qui omnes praeter duodecim tristem aeternae damnationis accepere sententiam. Inter illos duodecim duo duntaxat sine dilatione purgatorij caelestes mansiones acceperunt, quorum alter in hac mortalitate Monachus fuit continentissimae vitae de Regula S. Francisci: alter autem leprosus quidam pauper mendicus, sed in amore Dei ferventissimus. Reliqui autem decem ad purgatorium pro suis negligentijs deputati fuerunt, inter quos erat unus in hac vita quondam Carpentarius, qui pro suis demeritis centum annorum fuerat puniendus purgatione. Et ecce presbyter quidam claustralis in civitate Moguntina, ubi ille vitam morte commutaverat, mox ut illum defunctum audivit, de superioris sui licentia non ex debito, neque ex necessitate, neque pro re aliqua temporalis; sed compassione & intuitu fraternae charitatis Vigilias pro eo mortuorum, & missam pià devotione legi. Mira Dei Clementia! confestim anima de purgatorio eripitur, & lumine caelestis gloriae decoratur. Et respondens Godfrido Sacerdos dixit: Quà die & quâ horâ Carpentarius ille obierat? Cui ille: Heri, inquit, mane circa quartam. Diem notavit Sacerdos & horam; & in ea Carpentarium defunctum postea inquisitione factâ reperit: pro cuius anima missam se celebrasse etiam Monachus dixit. Interrogante consequenter Sacerdote, utrum gaudijs interfuerit Sanctorum, ille respondit: Domine multa vidi; sed omnia sunt mihi ineffabilia: quoniam sicuti non vidi ea carnalibus oculis, sed mirabili & incomprehensibili cognitionis modo intervae, idè nequeo convenientibus illa explicare sermonibus. Et narrationem continuans plura dixit de gaudijs beatorum, & non pauca de tormentis impiorum, quae nos prolixitatem timentes lectoribus onerosam, consultò praeterivimus. Interrogatus iterum à Sacerdote, si defunctorum animae apud inferos vel etiam in purgatorio eo punirentur modo, ut nonnulli passi similia referunt, quemadmodum Tandalus, & plerique alij, qui alias equuleo suspensas, alias super incudes malleo contritas, alias lanceis ac palis humo

U

infixas,

Variae sunt  
in purgato-  
rio anima-  
rum poenae  
& latibula.

Missarum  
celebratio  
multum  
animabus  
prodest  
purgandis.

Res me-  
tuenda.

Multi sunt  
vocati pau-  
ci verò ele-  
cti.

Aliter sunt  
poenae  
animarum  
quam nos  
opinamur.

infixas, alias autem ſuper elixatoria poſitas, atque aliàs diverſis modis humano more punitas, laceratas, & extenuatas ſe vidiffè conſtanter dixerunt. Ad hæc reſpondit Godfridus: *Bone Domine, vos noviffis me hominem rudem & indoctum, & à jurventute mea nihil ſpiritualis intelligentiæ conſecutum. Unde ſuſpicari non poteritis, neque debebitis, quaſi ex me ſint, qua dico vobis de futuris rebus occultis, & verè arcanis. Deus qui ſolâ miſericordiâ ſuâ mihi videre dedit, que nefeiebam, ſimul etiam contulit intelligentiam. Modum tamen viſionis & intelligentiæ ſpiritualis, nec ipſe jam capio, nec vobis dicere poſſum. Simile contigiſſe Tandalo & cæteris, qui viſiones ſuas reverſi poſt exceſſum ad corpus aut litteris commendârunt, aut alijs comendandas retulerunt, nulli ſit dubium, quoniam ſicut prius eſt dictum, loqui per verba nota ſenſibus de futura rebus vitæ cognitiis procul à veritate ſit oratio remota; nam & ego vobis loquor de horribili Dei judicio per ſimilitudines, ut poſſum, miniſterio ſenſuum notas & verba conſucta: cum tamen nihil eorum viderem oculis iſtis carnalibus, nec vocem, aut clamorem, vel tumultum auribus ibi audierim aliquem carnis: ſed remotis ſenſibus omnia ſine voce, ſine ſtrepitu, & ſine aliqua ſimilitudine in momento ſpiritualiter & vidi, & audivi: & ſi vultis dicam melius quo poſſim: quia neque vidi, neque audivi, ſed intellexi. Spiritualiâ ſpiritualibus comparanda ſum, & carnalia carnalibus. Nihil eſt ibi carnale, nihil imaginarium, nihil ſenſui humano cognofcibile vel ſubjectum. Cùmque Sacerdos eum de multis vellet interrogare, reſpondit: Domine jam officium meum loquendi implevi: parcite & mihi & vobis: quoniam hæc vice nec vobis, nec alicui alteri de iſta materia dicturus ſum; vos autem populum Dei vobis commiſſum ad pœnitentiam, quantum poteritis, inducite, & quod utile fore creditis horum, qua audiviſtis ex me, cum ſobrietate predicare. Non enim omnibus omnia ſunt dicenda.*

Anima re-  
vocata ad  
corpus que  
viderit,  
non poteſt  
exprimere.

Sine voce  
ſine ſtrepi-  
tu aliquo  
ſunt ani-  
marum  
judicia.

Ad omnia  
reſpondere  
Godfridus  
Sacerdoti  
non voluit.

In magna  
pœnitentia  
vitam ſuâ  
complevit.

Ex eotempore Godfridus ille in tanta vitæ austeritate ſupervixit annis ferme duodecim, ut nemo dubitare potuerit, illum vidiffè majora quàm dixerat, & expertum malorum, quæ impijs reſoſita fore prædicabat. Nemo illum poſteâ unquam vidit ridentem, nemo lætum, nemo jucundum, nemo dormientem, nemo otioſum: verbum de ore illius nullum inutile vel otioſum proceſſit unquam: nec aliquis illum audivit quippiam loqui mundanum, ſcurrile, carnale vel impertinens ad rationem. Iratum nemo vidit, neque impatientem aut de aliquo homine murmurantem, vel malè loquentem, cùm tamen ſæpe injuriatus fuerit à multis. Nudishyeme ſimul & æſtate pedibus inceſſit: unicâ veſte grifeâ ſemper indutus, nec barbam raſit unquam, nec balneum intravit, imò nec pedibus aquam indulſit. Præter Dominicam quotidie jejunavit: & nec piſcem manducavit, nec carnem: & vinum extra calicem ſacræ communionis deinceps nunquam potavit, neminem offendiſſe, neminem læſiſſe, neminem contriſtaviſſe: injuriatus aut deriſus, illuſus vel contemptus ſemper tacuit, & ad omnes contumelias ſemper patientiſſimus fuit, & nec vultum mutavit: laboribus manuum ſuarum uxorem nutritiv & filios: & nec ad momentum otio torpuit unquam. In orationibus fuit continuus, in vigilijs & jejunijs multus, & quaſi aſſiduus: & verò dormivit ad horas noctis quatuor. Singulis diebus ante imaginem Salvatoris noſtri crucifixi ſepties genua flexit, diſciplinam ipſe ſibi dedit: Dominicam orationem ſepties dixit, ſeptiesq; in modum crucis terram oſculatus. Salvatoris paſſioni & morti cùm lacrymis humiliter gratias egit. Sæpè confite.

confitebatur peccata sua Sacerdoti, & divinis officijs quotidie à principio interfuit orans in pavimento usque ad finem. Diebus festis aut solus orabat clauso cubiculo: aut in proximum nemus secedens solus vacabat soli Deo. Super nudam terram dormiebat: saxo utens repleto straminibus pro pulvinari sub capite: & lectum ab illa die nunquam ascendit: neque uxoris commercium aliquod carnale deinceps usque ad mortem habuit. Cunctis vitæ suæ diebus poenitentiam egit durissimam, & mortuus tandem non sine opinione sanctitatis, in Ecclesia Parochiali ante altare sancti Georgij sepultus est.

MCCCXXII.

Anno Sigismundi Abbatis V. Indictione Romanorum similiter quintâ, Joannes Papa secundus & vicesimus Fridericum Austriae Ducem, qui se contra Ludovicum Regem exexerat Germanorum, adversum Lombardos & quosdam alios Ecclesiæ rebelles in auxilium evocavit: pollicitatione mercedis hæc promissâ, ut si contractis copijs in subsidium Ecclesiæ concurreret, mox ipsum sublimaret ad imperium, & fratrem ejus Henricum in Moguntinum promoveret Archiepiscopum.

His Dux Fridericus pollicitationibus intellectis, contractis undique militibus exercitum trium millium quingentorum cruce signatorum, misit in Lombardiam: quibus Henricum fratrem suum Clericum præfecit Ducem. Audiens ista Maffæus Mediolanensium Vice Comes, duodecim oratores misit ad Fridericum, qui animum ejus à proposito revocarent, propter manifestum imperij dispendium, quod tunc fuisset secutum, si Lombardia in Pontificis devenisset potestatem. Unde persuasus Dux Fridericus, fratrem cum exercitu revocat, qui Brixiam movens Veronam rediit, inde salvus in Patriam reversus fuit, quæ res quantum Pontifici displicuit, tantum Romano Imperio necessaria extitit.

Anno Sigismundi Abbatis prænotato, hæreticus quidam Walterus nomine Fratricellorum Princeps & hæresiarcha pessimus, qui multis latuerat annis, & plures suis erroribus pessimis innodaverat simpliciores, apud Coloniam deprehensus est, & per sententiam justitiæ ignibus traditus atque consumptus. Vir diabolo plenus, & omnium veritissimus, in errore pertinacissimus, in responsione callidus, in doctrina perversus, qui nec promissis, nec minis, imò nec sævissimis potuit induci tormentis, ut errorum suorum complices, qui tamen erant plures, indicaret. Capita hæreseos Fratricellorum anno Godfridi Abbatis septimo scripsimus, quos occasione acceptâ etiam anno Henrici Abbatis secundi sexto decimo replicavimus. Lohareus autem iste Walterus natione Hollandinus latini sermonis parvam habebat notitiam, & quia Romano non potuit, sermone sibi Theutonico plures sui erroris libellos conscripsit, quos deceptis per se occultissimè communicavit: & cum errores suos emendare & revocare contemneret, sed constantissimè, quin potius pertinacissimè dico, defenderet, in ignem projectus favillam sui reliquit.

Eodem anno Isabella uxor Eduardi Regis Anglorum, filia quondam Philippi regis IV. Gallorum, quem Templarios suâ petitione delevisse supra jam diximus, ipsum regem maritum suum conjecit in vincula, & cunctis vitæ suæ diebus tenuit captivum; ut in aperto dicebatur, quod pravorum sequens consilium, magnam in regno fecisset desolationem:

U 2

quamvis

Non sine opinione sanctitatis mortuus in Parochiali Ecclesia sepelitur.

Papa Dux Austriae contra Lombardos in Italiam vocat.

Walterus hæreticus Fratricellus apud Coloniam comburitur.

Rex Austriae Eduardus à propria uxore detinetur.

quamvis cauſa veri alia fuit. Hinc autem mali proceſſit origo, quòd Angli provocati ad Bellum à Scotis, elati ſuperbià Scotiam temerè ingreſſi, eorum plures quàm viginti millia perierunt, Rege cum cæteris vix per fugam evadentibus. Poſt hæc Scoti Angliam ingreſſi, denuo regis copias ſuperârunt, cujus indignatione facti mota Regina virum, detinuit.

MCCCXXIII.

Bellum in-  
ter Ludovi-  
cum & Fri-  
dericum  
propè Oe-  
tingen ge-  
ritur.

Anno Sigifmundi Abbatis ſexto, Fridericus & Henricus Fratres ure-  
rini, Duces Auſtriæ, comparato iterum exercitu duorum millium & du-  
centorum equitum, peditum verò pluſquam quatuor millium ex Auſtria,  
Ungaria, & gentilitate Rhutenorum, contra Ludovicum pugnaturi  
venerunt in Bavariam. Lupoldus autem Dux Frater eorum, Sueviam  
pro exercitu conducendo intraverat, ubi dum contrahendis copijs inten-  
tus moraretur diutius, Fridericus & Henricus fratres ejus morarum im-  
patientes, bellum contra Ludovicum moverunt, (non expectato Lupol-  
do) in loco campeſtri latiffimo Bavariæ inter Oeringen videlicet & Mül-  
dorff. Habebat autem Ludovicus in ſua parte cum exercitu magno  
præſentes in auxilium, Baldevvinum Archiepiſcopum Trevirorum,  
Matthiam Moguntinum, Joannem Bohemiæ Regem, Ludovicum filium  
ſuum Marchionem Brandenburgeniſem Burggravium de Nürenberg,  
Comitem de Oeringen, aliòſque Comites, Barones & de militari ordine  
complures, quorum omnium ſumma expeditorum ad pugnam virorum  
æſtimata fuit equitum mille quingentorum, peditum verò non minus  
quàm triginta millium.

Fridericus  
& Henricus  
Duces Au-  
ſtriæ à Lu-  
dovico ca-  
piſuerunt.

Congreſſione igitur factâ in loco memorato, ab ortu ſolis uſque ad  
occaſum diu ancipiti fuit Marte pugnatum, multi ab utrâque parte cec-  
derunt vulnerati; poſtremò tamen victoria ceſſit Ludovico, Fridericus  
& Henricus Auſtriæ Duces cum multis proceribus capti ſunt, exercitus  
eorum ſuſus, & quatuor equitum ac peditum millia ex eorum parte in die  
illa ceciderunt in ore gladij favientis; quod minimè forſitan contigiffet,  
ſi Lupoldum cum ſuis copijs expectâſſent.

Rex autem Ludovicus obtentâ victoriâ gratias egit Deo, captivos in-  
ter ſocios fortunæ distribuens, Henricum Ducem Regi aſſignavit Bohemiæ  
pecuniâ taxandum, Fridericum verò ſuo reſervans puniendum arbitrio,  
in caſtro Trinsnek haud procul à Nopurg in Bavaria per triennium  
cuſtodiaë mancipavit.

Lupoldus audiens, quæ Fratribus accidiffent contraria, dolens di-  
vertit in Auſtriam, & quidquid potuit in Ludovicum excogitare mali,  
ſummo elaborabat ſtudio pro fratris efficere libertate. Verùm cum nil  
proficeret, accepto conſilio ſuorum in Galliam proficiſcitur, & accedens  
Romanum Pontificem, qui tunc in Avenione reſidebat, per ſe & per  
Gallorum Regem ejus ſolicitabat animum, ut Ludovicum excommuni-  
cationis fulmine percuteret, quod poſt factum eſt.

Thomas de  
Aquino  
Ord. Prædi-  
cator à Jo-  
hanne Papa  
Canoniza-  
tur.

Eodem anno menſe Julio Joannes Papa vicesimus ſecundus præmiſſâ  
inquiſitione de vita, moribus & miraculis Thomæ de Aquino Fratris  
quondam Ordinis Prædicatorum, in Theologia doctiffimi, qui obiit anno  
Domini milleſimo ducentefimo ſeptuageſimo quarto, ætatis ſuæ quin-  
quageſimo inchoato, qui fuit annus Joannis Abbatis Hirſaugiani nonus,  
de conſilio Fratrum ſuorum Cardinalium, in publico multorum conſi-  
ſtorio

istorio Avenione Sanctorum Confessorum Christi catalogo dignanter ad-  
scripsit, cujus festum septimâ die Martij celebrari permisit.

Anno item prenotato memoratus Pontifex in mense Octobri ad  
instantiam Lupoldi Ducis Austriae, & Caroli Regis Gallorum, Ludovicum  
Bavarum Germaniae Regem in Consistorio publico excommu-  
nicavit, & nisi personaliter compareat coram se Avenione infra trium-  
menium spatium ab insinuatione, noverit se omni jure ad imperium, &  
dignitate Regiâ deponendum, pro causa talia commemorans.

Principio contra Ludovicum Regem Joannes Papa istum articulum  
proponerebat, quod cum nullus Romanorum debeat censerî vel dici Patri-  
tius Imperator, quam diu per Pontificem Romanum non fuerit confir-  
matus & coronatus, liquidò constat neminem se de administrando Ro-  
manorum Imperio debere aut posse intromittere, nisi prius Romani  
Pontificis obtinisset consensum. Verùm cum Ludovicus in dissensione  
ad Imperium non legitimè vocatus sine Pontificis consensu, & nomen &  
administrationem illius temerè usurpâset, meritò ab omni jure, si quod  
ei competisset ad imperium simul & regnum, esset repellendus.

Ad hujus objectionem articuli Rex Ludovicus ita per Oratores duxit  
respondendum: *Ego, inquit, secundum antiquam consuetudinem Francorum  
Theutonum à majore & saniore parte principum Electorum, Rex Germaniae apud  
Frankensfurt sui electus, & more veterum apud Aquasgrani anticus & coronatus,  
unde jure mihi competit disponere regnum, ad quod Romani Pontificis confirma-  
tione nullâ penitus indigeo; nam regnum Germanorum neque Romani Pontificis  
est, neque Romanorum imperio subiectum, sed liberum usque in hunc diem à Fa-  
ramundo primo in Germania instituto rege Francorum, qui una cum suis in  
regno successoribus, Italos, Gallos, Burgundiones, Alsatios, Rhenanos, Suevos,  
Bavarios, Bohemos, Australes, Thuringos, Saxones, Danos, Frisios, Batavos,  
Colonienses, Treverenses, Moguntinos, Brabantinos, Liollandinos, & totam ferme  
Europam Francis subiecit, permansit.*

Post annos verò plurimos Carolo Rege Francorum magno, atque Romanorum  
Imperatore Patrio vitâ defuncto, facta est inter filios ejus Regni Francorum  
divisio, in qua Ludovicus primogenitus Caroli Germaniae Regnum cum imperio  
suscepit, Galliam verò cum Aquitania inter fratres suos reges distribuit. Mortuo  
autem Ludovico tres filij ejus Lotharius, Carolus & Ludovicus post praelia multa  
inter se habita, sic tandem dividerunt Regnum. Lotharius Romanum obtinuit  
Imperium, Carolus verò Galliam, Ludovicus Germaniam. Ex uno itaque  
Francorum regno facta sunt duo, alterum in Gallia, & alterum in Germania,  
& avitum nomen utrumque per plures annos retinuit, ut illud Francorum occi-  
dentalium, istud verò regnum Orientale Francorum diceretur, & alterum  
ab altero maneret perpetuo separatum suis terminis contentum. Nihil ergo ad  
Romanum Pontificem, quisquis regnet apud Germanos, quibus Roma nec dedit  
regnum, nec jure auferre potest, sed Regni Principes regem habent instituire. Ve-  
rùm, quia in Carolo Rege Germanorum magno, nomen imperiale cum dignitate  
Patriâ Romanorum Germanis Regibus auctoritate Apostolicâ dignoscitur per-  
petuâ collatione donatum, ideo coronam Imperij & nomen ab Ecclesia Romana  
non contemno suscipere, quàm primum oportune Romam potero venire.

Quod verò mihi obijetur de Imperio, me non debuisse intromittere admini-  
strando sine Romani Pontificis consensu, responsione censo penitus indignum,  
attento,

Rex Ludovicus à Papa Joanne xxiii. absens excommunicatur.

Articulus Papæ contra Ludovicum Regem primus.

Confutatio hujus primæ objectionis per Oratores Regis.

Regnum Francorum bipartitum sub Lothario primo describitur.

Regnum Germaniæ nec Papæ, nec Romani est subiectum.

*Handwritten marginal note in red ink.*

*Handwritten marginal notes in black ink, including 'Hirsau' and 'II'.*



attento, quòd Henricus primus, & multi poſtea Germanorum ante me Reges gubernarunt Imperium, quos tamen nullus Romanorum Pontificum coronavit. Sed hanc Ludovici excuſationem de ſacili Papa conſutavit.

Secundus in Ludovicum Papæ articulus fuit, quòd fautor & defenſor eſſet hæreticorum, quoniam Vice-Comites Mediolani, contra quos Papa crucem fecerat prædicari, conſilio & auxilio in rebellionem Eccleſiæ defenſabat, Michaëlem quoque de Caſena Fratrum minorum ſeptimum decimum Miniſtrum Generalem, quem Papa Joannes à ſuo magiſtrato propter inobedientiam & rebellionem ſuam depoſuerat, ſimul & Wilhelmum de Ockam Anglicum, eorùmque ſequaces à Pontifice excommunicatos. Rex Ludovicus ad ſe fugientes ſuſcepit, & contra Papam temere defenſavit. Auxit hæc Fratrum minorum defenſio contra Ludovicum ſuſpicionem hæreſeos in eo maximè, quòd cum excommunicatis ſcienter & temere communicabat, dans eis contra unitatem Eccleſiæ favorem, conſilium pariter & auxilium; nam Papa Joannes Maffeum & Galeatium Vice-Comites Mediolani propter invaſionem terræ & civitatum Eccleſiæ ut rebelles judicans excommunicaverat, & crucem in eos fecerat prædicari, quibus Rex Ludovicus copias miſit contra Papam, Eccleſiam Romanam, & cruce ſignatos, ſua intereſſe haud parum exiſtimans, ſi camera Imperij Mediolanum per Papæ fuiſſet exercitum aut capta aut deſtructa. Commonitus igitur Ludovicus à Papa cùm in pertinacia ſua perſiſteret, de conſilio & aſſenſu omnium Cardinalium in Avenione tunc præſentium fuit excommunicatus. Cauſa verò diſſenſionis inter Papam & Michaëlem Ordinis minorum Generalem miniſtrum iſta fuit. Damnaverat Pontifex, ut paulo ante diximus, hæreſin Fratricellorum, quæ fuit Pauperum de Lugduno, in qua unus notabatur articulus: *Quòd Chriſtus cum ſuis Apoſtolis extremâ paupertate vivens, nihil omnino ſubſtantie mundanae habuerit proprium, vel commune, mobile, vel immobile, in privato vel genere.* Hunc articulum Pontifex Evangelio manifeſtè contrarium de conſilio complurium in ſcripturis divinis & Eccleſiaſtico jure doctiſſimorum virorum ut falſum & erroneum & hæreticum damnaverat.

Erant autem in ordine Fratrum minorum viri quidam doctiſſimi, quos paupertatis amor vehemens poſſederat, inter quos Michael Caſenas miniſter Generalis & Wilhelmus de Okam reperiuntur adſcripti, dogmatizantes publicè, Chriſtum nihil penitus in hoc mundo poſſediſſe cum diſcipulis ſuis, neque in privato, neque communi, cùm tamen Evangelium manifeſtè dicat contrarium; ubi Domino ad puteum cum Samaritana loquente, diſcipuli eſcas empturi proximam in urbem ſeceſſerant: qui emere unde potuiſſent, ſi pecunias non habuiſſent? & Judas loculos habebat, S. Aug. teſtante, portans ea, quæ mittebantur. Papa igitur omnes cum illis ſentientes ut hæreticos excommunicavit: à Generalatu Michaëlem depoſuit, & ad Ludovicum fugere compulſit in Bavariam: Wilhelmus autem de Okam vir doctus & ſubtilis ingenio, Michaëli ſocius & comes itineris apud Monachium Baviaræ oppidum uſque ad mortem exulavit, & contra Joannem Papam multa ſcripſit, & eum hæreticum eſſe proclamavit. Hæc malè cum eo ſentientium temeritas magnum in Eccleſia ſcandalum peperit, & pernicioſum ſchiſma in plurium animarum periculum ſuſcitavit. Verùm quia poſterius iſta ſunt geſta, Ludovici regis hiftoriam, ut cœpimus, proſequamur.

Rex

Articulus  
Papæ con-  
tra Ludovi-  
cum ſecun-  
dus.

Michaël  
Caſenas  
cum ſibi ad-  
hærentibus  
damnatur  
à Papa.



Rex itaque Ludovicus habito suorum consilio ad malè informatum Pontificem melius informandū, & ad generale concilium, quando Romæ celebraretur, appellavit, misissq; ad Papam in Avenione residentem oratoribus suis in jure peritis, causam suam ut potuit excusavit. Sed Pontifex non revocavit sententiam, nec aliquam satisfactionem admisit; imò Ludovicum excommunicatum denuntiari publicè coram ipsis oratoribus denuo mandavit. Vix tandem oratores precibus obtinuerunt alios tres menses post insinuationem, infra quos Ludovicus Rex se coram Summo Pontifice personaliter haberet præsentare, dicturus ipse causam suam in consistorio Cardinalium publico, ut melius potuisset. Reversi Oratores in Bavariam, cum litteras & gesta Romani Pontificis Ludovico regi exposuissent, respondit: *In Avenionem mihi transitum nemo persuadebit unquam; sedes enim Petri non in Avenione, sed Roma est, ubi coronanda est dignitas imperialis.* Denuo igitur nuntios misit ad Papam, cui sic inter cætera scripsit: *Romam venire opportuno tempore parati sumus juxta consuetudinem antecessorum nostrorum, regni & imperij coronam de manu Romani Pontificis suscipere, & falsis accusationibus emulorum nostrorum veris defensionibus obviare. Nam Petri sedes non Avenione, sed Roma est: & ideo extra Romam nullum Petri successorem agnoscit Imperiam.* His Papa litteris susceptis iratus est, & in Ludovicum excommunicationis confirmavit sententiam, deponens eum ab omni dignitate regali simul & imperiali, & processus contra eum in universum regnum destinavit.

Rex autem Ludovicus convocatis ad se multis in Theologia & utroque jure peritis, omnes Papæ processus contra se fulminatos eorum proposuit examini, scire cupiens, metuendi essent, an contemnendi. Multa tunc in medium producta fuerunt contra Pontificem testimonia, & plures in denigrationem famæ illius temerè consentientes, hæreticum esse ore impio blasphemarunt. Unde & processus ejus omnes in Ludovicum nulli & invalidi fuerunt judicati. Quæ virorum adulatio & regi pertinaciam præstitit, & materiam futuro schismati dedit.

Interea dum ista fierent, Dux Fridericus ut prius est dictum, à Ludovico Rege sub arcta custodia tenebatur captivus. Unde multi, qui partes illius antea sequebantur, ad Ludovicum defecerunt, non obstante, quod in eum censuras Papæ fulminatas, & ob id plures Clericorum & procerum, ab ejus se communione cernerent subtraxissè. Friderico autem sic in turri quadam memorati castelli Trinsneck captivo, res facta narratur miranda, quam ego fabellam potius existimem, quam historiam, Fratris tamen Nicolai Baselij Turckheim Monachi Hirsaugiensis impulsu litteris commendare consensit. Venit ad Lupoldum Austriæ Ducem homo quidam pravis dæmonum artibus imbutus, qui principi jam dicto pollicebatur, si juberetur, quod ministerio spiritus Ducem Fridericum ejus fratrem possit non solum de custodia eripere, sed incolumem & salvum in Austriam reportare. Placuit pollicitatio Duci, & mercede promissâ Necromantico dies constituitur, in qua spiritus ad circulum vocetur. Instante horâ, quam artista præfixerat, Dux cum eo circulum in secreto factum loco solus ingreditur, dæmon carminibus & susurris à Mago in vocatur. Qui ubi coram visibilis apparuit, ab artista mandatum accepit, ut castrum Trinsneck in Bavaria quantocius accederet, & Fridericum Germaniæ

Ludovicus à Papa denuntiatur excommunicatus, & à regno depositus.

Rex Ludovicus ad Papam in Avenione venire contempsit.

Magus pollicetur Lupoldo, quod Fridericum liberare possit & velit.

Magus Dæ-  
monem ad  
circum vo-  
catum mi-  
ſit ad Fride-  
ricum Du-  
cem.

Germaniæ Regem inde liberatum ſine aliqua ſui læſione ſalvum & incolumentem ante circulum præſentaret. Cui Dæmon reſpondit: *Et ſi meis noluerit acquieſcere conſilijs, aut ſi contra me ſignum crucis vibraverit?* Artiſta reſpondit: *Quod tuum eſt facito, & ſi tecum venire ille contempſerit, tibi nemo imputabit.* Erat autem mox dum iſta fierent hora poſt meridiem undecima. Mox avolat ſpiritus, & humano circumamictus ſchemate quieſcenti Friderico Regi in ſua captivitate aſtitit, quo ſuſcitato dixit: *Surge princeps velociter, & me ſine hæſitatione timoris ſequere, quoniam miſus ſum à fratre tuo Duce Lupoldo, te liberare, & ad eum incolumentem perducere. Ecce ante portam paratus expectat caballus, & nihil timeas, ſed conſurgens me ſequere, & ſalvum te ducam ad fratrem tuum in Aſtriam.* Dux autem inſolitâ phantaſmatis apparitione perterritus reſiſtit dicens: *Quis es tu, & quomodo hæc horâ intrâſti ad me?* Reſpondit ſpiritus: *Tuam non occupet mentem, qui ego ſim, ſed velociter ſomnolentiam excutens me ſequere, & ducam te ad fratrem tuum ſalvum & incolumentem.* Territus phantaſmate princeps crucis Chriſti ſalutiferum ſignum aſtanti oppoſuit, & mox dæmonium receſſit. Interea Dux Lupoldus cum artiſta ſedebat in circulo finem rei expectans, ſed fruſtra. Reverſus ad circulum ſpiritus, quid contigerit ſuo mittenti aperuit, quod Fridericus Dux poſteâ liberatus verum ſuo teſtimonio confirmavit.

Dux terri-  
tus Dæmo-  
nem cruce  
fugavit.

## MCCCXXIV.

Metis ab  
Archiepiſc.  
Treviroꝝ  
obſidetur.

Anno Sigifmundi Abbatis Hirfaugienſium ſeptimo, Baldevvinus Archiepiſcopus Treviroꝝ, Joannes Bohemiæ Rex, qui cum Lutzenburgi morabatur, Dux quoque Lotharingiæ & Comes Barenſis confœderatione inter ſe factâ, magnum contraxerunt exercitum, & Mediomatricum, urbem videlicet Metenſem obſidione cinxerunt, omnia quæ ad jus civitatis pertinebant in circuitu devaſtantes. Cives autem conſiderantes ſe tantæ multitudini pugnatorum in finem non poſſe reſiſtere, tandem conſilio inter ſe habito pacem poſtulantem humiliter conſecuti ſunt.

Ludovici  
Regis facti  
neſarium  
pro Comi-  
tatu Tyro-  
lis.

De Rege Ludovico improba narratur hiſtoria, quam his contigit temporibus accepimus. Erat homo potens, ac dives, qui uxorem habuit pulchram & nobilem, filiam ſcilicet unicam Comitum Carinthiæ & Tyrolis, cum qua memoratos duos comitatus in poſſeſſionem acceperat. Rex autem Ludovicus eoſdem comitatus ſuo cupiens adijcere dominio, cum aliter non poſſet, ſe dolis ac fraudibus armavit. Uxorem viri rapuit, & eam Ottoni filio ſuo matrimonio ſolemni copulavit, aſſerens, inter eam & priorem virum, cum quo annis undecim in conjugio legitime vixerat, conſanguinitatis gradum omnem matrimonij caſſare & impedire contractum. Sed ut litteris mandatum accepimus, impedimentum inter eos matrimonij nullum exiit, quoniam ſola cupiditas habendi comitatum Tyrolis & Carinthiæ ſicut diximus, in cauſa fuit. Hæc injuriâ vir ille bonus non immerito provocatus, cum lachrymis Romano Pontifici eo tempore in Avenione reſidenti expoſuit, & ejus auxilium contra Ludovici tyrannidem imploravit. Cujus indignitate facti commotus Pontifex multis Ludovico vicibus ſcripſit monendo, rogando, præcipiendo ſimul & communicando, ut quantociùs uxorem viro ſuo reſtitueret, & pro ſatiſfactione commiſſorum in Avenionem ad Apoſtolicam audientiam quantociùs veniret. Ludovicus autem ſuo more deſpexit monentem, per quod maculam gloriæ ſuæ impoſuit ſempiternam.

MCCCXXV

MCCCXXV.

Anno Sigismundi Abbatis VIII. cives Colonienfes cum Rege Ludovico sentientes contractis undique copijs magnum pugnatorum congregaverunt exercitum, cum quo in Westphaliam contra Henricum Archiepiscopū Colonienfem, qui adversabatur Ludovico, processerunt ad proelium. Devastatā crudeliter Patriā, Ducatu videlicet Angariæ, qui antiquo jure Colonienfi pertinet Ecclesiæ, castellum ipsius Archiepiscopi fortissimum Volmerstein nuncupatum, longā obsidione expugnantes tandem ceperunt, & igne submissō destruentes solo æquarunt.

Eodem tempore Baldevinus Trevirorum Archiepiscopus Fürstenberg ob firmitatem ut putabatur, inexpugnabile castrum suorum copijs obsidione durissimā vallavit, quod tandem appositis machinis suo dominio potenter subegit. Idem Archiepiscopus castrum Stierberg pro pecunia Ecclesiæ Trevirensi comparatum Provinciali Comiti de monte Rucilo, hoc est, dem Landgrafen von Rothenberg, qui morabatur in orientali Francia quatuor Herbipoli miliaribus, in feudum tradidit.

Castrum etiam Richenberg à fundamentis novum construxit, quod simili munificentia Comiti de Catzenelenbogen in beneficium feudale perpetuum contulit. His quoque temporibus memoratus Trevirorum Archiepiscopus in loco, qui dicitur Birckenfeld, in sua Diocesi, sed in fundo Comitum Mosellani de Starckenberg, novum cœpit ædificare castellum, in non parvum prædicti Comitum præjudicium, qui eo tempore ad Sanctum Domini sepulchrum mare transiens profectus, domi non fuerat. Cūque uxor ejus animo immutata virili conductis militibus Archiepiscopi conatibus varijs modis obfisteret, iratus præsul congregavit exercitum, & devastare Comitatum de Starckenberg, qui videlicet est Spanheimensi conjunctus, animo disposuit. Quod ubi comitissæ innotuit, considerans vires suas Archiepiscopi exercitibus impares, cœpit æstare consilio, quemadmodum illius conatum destrueret. Misit Oratores suos ad Archiepiscopum, Henricum videlicet ex comitibus de Spanheim, Aquensis Ecclesiæ Præpositum, & Emericum de Lapide superiore, ambos Colonienfis Ecclesiæ Canonicos, quorum industria treuga accepta sunt, & suspensum in aliud tempus negotium. Contigit eodem anno, quod Archiepiscopus cum paucis navigio transcenderet per Mosellæ rivulum versus Confluentiam in mense Septembri, sacros ex consuetudine daturus Ordinandis Characteres, quod minimè latuit Comitissam. Quæ memor injuriarum, custodiam circa Mosellæ littus sub castello Starckenberg, ubi morabatur, disposuit, & nihil tale suspicantem Archiepiscopum Baldevinum cepit, quem sub honesta securitate aliquandiu captivum, in ipso castro suo Starckenberg custodivit. Mira femellæ audacia! Nullis verò precibus vel minis induci potuit, ut Pontificem captivum dimitteret, nisi & pecuniā se more captivorum redimeret, & castrum Birckenfeld abjuraret. Consensit necessitati præsul captivus, & postulatam feminae pecuniam tradidit, & quod de castro Birckenfeld se amplius non intromitteret, litteras & cautiones necessarias dedit, sicque reformatā pace inter se, liber discessit. Mulier acceptam pecuniam à suo captivo in perpetuam sui nominis laudem atque memoriam cupiens exponere, castellum, quod in nemore sano perverustum & penè collapsum antiquitus erat

X  
constru.

Colonien-  
fes contra  
Archiepisc.  
devastant  
Westphalia.

Castellam  
Bircken-  
feld ab Ar-  
chiepiscopo  
Trevirorum  
lun-  
datur.

Archiepisc.  
Trevirorū  
à femina  
capitur in  
navigio.

Captivus  
Archiepisc.  
datā pecu-  
niā & ab-  
jurato Bir-  
ckenfeld  
liberatur.

Hirsaug  
5. 11  
S-V  
15

Frauenburg  
castrum  
per comi-  
tissam de  
illa pecu-  
nia con-  
struitur.

constructum, in melius mutato nomine statuit edificare. Quod ubi magnifico perfecit apparatu. Frauenburg / id est, feminae castrum illi nomen indidit, propterea, quod ex feminae fuit constructum triumpho. Est autem his temporibus Starckenberg & Spanheim unus comitatus, quem Joannes Dux in oppido Symeren apud Cynonothos habitans possidet, qui ex comitibus Palatinis Bavariaeque ducibus antiqua propagine, ut infra dicemus, trahit originem. Archiepiscopus vero dimissus pacta servavit, & Comitissam, quod à principe Imperij tunc quidem ditissimo, non plus extorsisset pecuniarum, jocosè derisit.

Festum  
Corporis  
Christi pri-  
mum in  
Wormati-  
ensi Diox-  
cesi admit-  
titur.

Anno etiam praenotato Wormatiensium Episcopus Cuno de Schöneck per civitatem & Diocesin suam festum Corporis Christi, quod Urbanus Papa IV. sicut diximus in prima hujus operis parte, anno Volpoldi Abbatris XIX. instituit, celebrari solemniter tam in foro quam in choro mandavit. Nam etsi Papa memoratus ipsum festum multis indulgentijs cumulatim celebrari praecipit, per annos tamen plus LX. usque in hoc tempus, quantum ad forum pertinet, à pluribus neglectum à plerisque etiam contempum fuit, quemadmodum & nunc fieri cognovimus tam de festo Transfigurationis Domini, quam de festo praesentationis ejus Castissimae Genitricis; quare solemnitates alij sunt celebres, ab alijs vero negliguntur. Nulla sine tempore multo roboratur consuetudo.

Lupoldus  
insignia  
Regni mi-  
sit Ludovi-  
co.

Eodem anno Lupoldus Dux Austriae mediante & cooperante Carolo Rege Gallorum magnis apud Romanum Pontificem Joannem XXII. viribus instabat, ut fratrem in manibus Ludovici Regis, ut supra diximus, captivum liberare potuisset, sed Papa nil efficere potuit, cujus monita Rex Ludovicus omnia ut hostis & adversarij publici contempsit. Unde Lupoldus cernens, quod cum Rom. Pontifice non proficeret, amicorum non minus impulsu, quam consilio alium modum excogitavit. Habebat penes se Dux Lupoldus insignia Regis, lanceam, orbem atque coronam, quibus olim usus memoratus Carolus Magnus, & nunc in oppido Nürenberg reposita servantur. Videbatur consultum amicis, & quotidianis Ducem clamoribus impellebant, ut datis Ludovico insignijs Regni, fratrem liberaret captivum. Quibus ille respondit: *Etiā insignia regni Ludovico si resigna vero, scio quod fratrem non dimittet, ne tamen videar consilij reluctari vestris, qui nihil magis cupio, quam fratrem mihi charissimum de captivitate liberare, si possum, ecce libens adversario insignia Regni transmittam.* Misit itaque Dux Lupoldus insignia Ludovico, & multis pollicitationibus ac promissis pro fratris liberatione intercessit. Rex autem Ludovicus insignijs Regni acceptis Fridericum Ducem ut dimitteret, nullā potuit ratione persuaderi.

Ad Impe-  
rium Ro-  
manum  
Gallus aspi-  
rat super-  
bus.

His temporibus Carolus Rex Gallorum desiderio magno ad Romanum aspirans Imperium, summis conatibus Papam ad Ludovici persecutionem, & à regno depositionem invitabat: cum Lupoldo etiam Duce memorato, plura in secretotrahebatur consilia, & multa promissit, si ejus cooperatione potuisset assequi, quod voluit. Sperabat enim Rex arrogantissimus, quia si ad Gallos esset translatum Imperium, quod de facili etiam Lotharingiam, Treverim, Metim, Leodium, Attrebatum, Trajectum, Coloniam, Moguntiam, Wormatiam, Neometim, & Argentanam, quae ab alia Rheni parte civitates Regni sunt Germanici & non Gallici,

Gallici, neque Romani Imperij, suae possit ditioni subijcere, à multis enim retro annis Galli quidquid ab illa parte est Rheni, ad suum traducere Dominium contra jus & aequitatem sunt machinati. Nam in divisione Regni Francorum, quod sub Faramundo Rege primùm in Germania cis Mogonum apud Wirtzburg sumpsit initium, clarissimè patet, quòd prænominatae civitates omnes simul, & Lotharingia tota, quondam magna, nunc autem parva, Burgundia, cum regno Arebatensi, Brabantia, Hollandia, Frisia, Flandria cum Mosellanis, Alsatia, Voisagus & Sabaudia, Germanico regno fuerunt in distributione terminorum sub Lothario & Fratribus adscriptae una cum Romanorum imperio, quod in gestis Ottonum & complurium Germaniae Regum similiter invenimus. Unde si hodie quolibet occasione Romanum Imperium à Germanis Regibus in Galliam posset transferri, non cessaret propterea neque interiret regnum Germanorum: neque civitates memoratae, neque Provinciae ipsum sequerentur Imperium, cum non pertineant ad jus Imperij, neque Gallorum, sed ad Sceptum duntaxat Germaniae. Propterea si qui civitates ipsas vocant imperiales, malè & improprie loquuntur, cum regales dicenda sint potius, quoniam ad Regnum pertinent Germanorum.

MCCCXXVI.

Anno Sigismundi Abbatis IX. Lupoldus Dux Austriae multis & varijs modis tum per se, cum per quosdam Principes Regni usque adeò Ludovicum Regem molestavit, quòd tandem consensit Fridericum ex captivitate liberum dimittere, sub certis tamen & necessarijs conditionibus, litteris & juramento confirmandis.

Prima conditio, quam Dux Fridericus juramento, ac litteris confirmare jubebatur, ista fuit: Quòd omni actioni & juri tam ad Regnum quam ad Imperium, si quod haberet, simpliciter, totaliter, & spontanea voluntate renuntiaret, & se de illo amplius non intromitteret, etiam si à principibus vocatus, vel à Romano Pontifice jussus fuerit.

Secunda conditio: Quòd tam ipse quam fratres ejus, Praelati, Comites, Barones nobiles & subditi eorum omnes Regi Ludovico, ejus successoribus, Regno & Imperio debeant perpetuò esse fideles, subiecti & obedientes sine dolo & sine fraude in omnibus.

Tertia: Quòd jurent & promittant, se omnia in eos quomodolibet facta non vindicatos, nec deinceps quidquam mali vel incommodi acturos contra personam ipsius regis Ludovici, aut aliquem suorum fidelium verbo, facto, nutu vel consilio.

Quarta fuit pecuniaria, sub qua Ludovicus Fridericum in summa notabili taxavit & compulit ad solvendum. Promisit omnia Fridericus una cum Fratribus suis, & quidquid jubebatur, servaturum se fideliter juravit ac litteris confirmavit. Similiter & Fratres ejus Ludovico jurantes fidelitatem promiserunt.

His & multis alijs cautionibus datis & acceptis Fridericus à Ludovico dimittitur, qui reversus in Austriam, & citò eorum, quae juraverat oblitus, Ludovicum ut antea persequi cepit, & usque ad mortem suam illi semper adversarius fuit, licet non semper in persona propria, tamen per fratrem quidquid malè potuit contra Ludovicum fecit; nam Lupoldus Friderici frater immemor juramentorum dissimulante germano, Regem

Civitates Germanici Regni non Imperij sunt, nec Gallorum.

Regnum Germaniae maneret etiam Imperio translatò Romanorum.

Fridericus Dux à Ludovico sub conditione dimittitur.

1. Conditio.

2. Conditio.

3. Conditio.

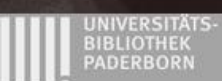
4. Conditio.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten marginal note in black ink.

Handwritten number '11' in black ink.

Handwritten initials 'S.V' and '15' in black ink.



Lupoldus  
Dux Regem  
Ludovicū  
perſequitur  
in malum  
propriū.

Ludovicum ſummis conatibus perſequitur, quod nec ipſi quidem, nec Auſtriæ Domui in bonum ceſſit: Spirenſes Ludovico in Italia exiſtente ferro & igne devaſtat, Wormatiēſes varijs moleſtat incurſionibus, Moguntinos ſimili vāſaniā inquietat, poſtremò in Argentinenſes raptorum movens exercitum finem accepit vivendi.

Comes Geldriae Reinhardus in Ducem creatur à Ludovico.

His temporibus Comes Geldriae Reinhardus ſenior, propterea, quòd cum Henrico Archiepiſcopo Eccleſiæ Coloniēſis contra Ludovicum ſentiret pro Friderico, à proprio filio detinebatur captivus per annos octo continuos impoſito ſibi morbo dementiae. Quo anno prænotato in carcere mortuo Rex Ludovicus filium ejus Reinhardum Juniorem volens pro ſua fidelitate remunerare, in Ducem creavit apud Coloniā in publico principum conſeſſu. Ab illo tempore Geldriae Comites Duces eſſe coeperunt, adjuncto eiſ titulo Comitatus Zurphaniae uſque in præſentem diem. Obijt autem in carcere Comes ſenior Reinhardus nono die menſis Octobris anno prænotato.

Romani  
Papam ut  
rediret in  
urbem  
quantocius  
rogant.

Anno etiam præſcripto ſenatus populūſque Romanus Oratores ad Avenionem cum litteris miſere ſolemnes, Joannem Papam xxii. rogantes, ut exemplo ſanctiſſimorum Pontificum antecęſſorum ſuorum quantocius ab Avenione cum cętu Cardinalium diſcederet, & Romam veniens Curiam Apoſtolicam ibidem, ubi primū instituta fuerat à Principe Apoſtolorum Petro teneret: quod facere ſi aut differret, aut contemneret, ſciret, quòd ſibi ipſi pro viribus de alio Pontifice providerent. Pontifex iratus reſpondit: *Se Romanum eſſe Pontificem, & in Eccleſiæ proprietate, ſicut antecęſſorum ſuorum nonnulli, apud Avenionem & poſſe, & velle pro ſuo arbitrio reſidere, nec eorum eſſe iuris vel poteſtatis, Chriſti coarctare Vicarium, ubi ipſi velint, capere manſionem.* Et adiecit: *Ubi Papa, ibi Roma.* Quod dictum ejus poſtea in proverbium vulgatiſſimum verſum eſt. Romani autem poſteaquam Pontificis intellexere verba, graviter nimis acceperunt, dicentes: *Si ubi Papa, Roma; dabimus operam, ut ubi Roma, ſit etiam Papa.* Conſilio igitur habito, ad Regem Ludovicum Oratores miſerunt in Germaniam rogantes, & multa promittentes, ut Romam venire quantocius dignaretur. Quibus auditis Ludovicus gaviſus eſt, deditque certum Romanis ſui adventūs reſponſum, & oratores eorum remuneratos cum honore dimiſit; Romanos litteris commonefaciens, ut capto perſtarent in propoſito, nec Pontificis fulmina timerent.

Eccleſia  
Trajeſtenſis  
paſtore  
viduata in  
tribulationem  
venit.

Mortuo his temporibus Friderico Trajeſtenſium Epifcopo, duo in diſſenſione fuerunt electi, Jacobus videlicet principalis Eccleſiæ Decanus à majore & ſaniore Congregationis parte in Pontificem electus eſt: contra quem minor fratrum numerus Jacobum quendam Sudenſem Epifcopum ad inſtantiam Wilhelmi Comitis Hollandiæ poſtulavit. Prævaluit jure potior Decanus, & in Epifcopum Trajeſtenſem Canonicè ſuſceptus eſt. Quo in brevi mortuo in Pontificem unanimi voto Canonicorum fuit electus Joannes de Bruchherſt præpoſitus S. Salvatoris vir optimus, cui omnes voluntariè obedientiam præſtitere ſubjecti, non ſolum Clerici, ſed etiam Laici omnes.

Duobus vix menſibus evolutis poſtquam idem electus omnem Eccleſiæ ſuae terram ſuſcepiffet in poſſeſſionem quietam, nihilque ſuſpicaretur adverſi, ſuper venit ex Avenione Joannes ex Dyceſt præpoſitus Cameracenſis.

sis in Episcopum Trajectensem à Joanne Papa xxii. provifus, & ordinatus ad petitiones Joannis Ducis Brabantiae, Reinhardi novi Ducis Geldriae, & Wilhelmi Comitis Hollandiae, qui Trajectum armatâ manu ingreffus, Joannem ex Bruchhorst verum & legitimum Pontificem violenter expulit, & per annos ferme quatuordecim Episcopatum occupavit.

Anno quoque prænato fuit Judæus quidam in Hannonia, qui animo fîcto se perire fieri Christianum, quem Wilhelmus præfatus Comes Hollandiae & Hannoniae de sacro baptifmate levavit. Verum posteaquam baptizatus fuit, inter Christianos aliquandiu conversatus in hypocrifi & simulatione multos decepit, quoniam corde fuit Judæus, & nunquam in veritate Christianus. Contigit itaque anno Sigismundi Abbatis prænato die quâdam, ut per Ecclesiam transitum faceret solus, in qua imago stabat B. Mariae semper Virginis pulcherrima, quam intuitus homo diaboloplenus, extracto pugione, vesano similior, in eam irruit, & in verba prorumpens blasphemiae, contra Sanctissimam Dei Genitricem, nitidam imaginis faciem multis ictibus pungendo vulneravit, quod eo facere liberius potuit, quo nullum esse præsentem scivit. Mira Dei patientia, quae perfidum & blasphemum hominem non solum perdere subito non voluit, sed etiam miraculo ad poenitentiam invitavit. Nam confestim Sanguis de vulnerata imagine fluere coepit, & pavementum altaris copiosè replevit. Quod cernens ille perfidissimus latro, pavore nimio concutitur, & fugiens occultissimè de Ecclesia, pristinis moribus latens in hypocrifi & simulatione veteri conversatur. Intranses postea Ecclesiam fideles, & videntes imaginem sanguine madentem, pro tanta injuria semper castissimae Dei Genitricis, non mediocriter gementes, ipsam cruorem, ut poterant, collegerunt; & reservantes illum, inter Sanctorum reliquias pro honore Dei venerati sunt; qui deinceps multis ægritudinibus medellam præstitit salutarem. Postea verò quàm tanti auctoris sceleris cunctos aliquandiu latuisset mortales, nec aliqua de perditio illo haberetur suspicio, nec ipse criminis peteret à Deo veniam, neque pæniteret, justo tandem judicio Dei & miraculosè deprehensus, pœnam mortis, quam meruit, solvit.

Erat faber quidam in villa, ubi res contigerat, ferrarius, homo simplex & rectus, atque pro modulo suo Beatissimae Dei genitrici valde sinceriter devotus. Huic Beatissima Virgo Maria quâdam nocte apparens in somnis dormienti, quasi vulneribus in facie multis confossa & Sanguine circumfusa, patratorem sceleris ostendit dicens: *Has mihi plagas sceleratissimus ille Judæus animo nuper falso baptizatus intulit, qui meam in Ecclesia imaginem suo pugione servens & blasphemans tam crudeliter vulneravit.* Cui faber: *Vix, inquit, Domina mea, ut his manibus meis interficiam perfidissimum blasphemum? Non, inquit, sed confidenter defer illum Judici, qui fidem tibi cum denegare cepit, duellum cum Hebreo postula, & consentiet tam Judex, quàm perfidus ipse. Nihil timeas, neque formides, ego tibi fautrix adstabo, & sine dubitatione impetrabo victoriam.* Venit ad judicium faber, sceleris commissi fallum accusat Christianum; sed cum testimonia criminis objecti decissent sufficientia, duellum postulat, quod decernente iudice, perfidus canis acceptat, spem habens in suis viribus, quia fortior illo fuit; congeffione igitur factâ vicit perfidum fidelis, Judæum Christianus, impium

Judæus  
baptizatus  
nequam  
pellimus  
quid fecerit.

Imaginem  
B. V. Mariae  
vulnerat.

Sanguis de  
vulnerata  
imagine  
copiosus  
fluere visus  
est.

Multas fan-  
nitates hic  
sanguis mi-  
raculosus  
pluribus  
contulit.

Domina  
nostra in  
somnia fab-  
bro revela-  
vit impiu.

Judæus à  
fabro vi-  
ctus fatetur  
factum &  
laqueo su-  
spenditur.

pium justus, & prostratum in terram, ut confiteretur publicè reatum, coram omnibus instabat. At ille videns se Dei virtute convictum, & magnum à parvo superatum, urgente eum intus cōscientiā palam & coram omnibus confitetur reatum suum, & quòd corde nunquam fuerit Christianus, publicè dixit. Alia quoque multa in Christianam pietatem cōmisit scelera, pro quibus dictante Jūdice & Comite jubente, suspensus est.

MCCCXXVII.

Rex Medio-  
lani coronā  
ferreā coro-  
natur.

Anno Sigismundi Abbatis decimo in principio mensis Martij Conventus Principum Rege Ludovico mandante in Civitate Spirensi habitus est, in quo pax regni per ipsum Regem statuta & confirmata fuit, Principibus, Prælatibus & Oratoribus Civitatum, & oppidorum Germanici Regni spontaneā voluntate consentientibus. Principum dissoluto Conventu, Rex Ludovicus cum uxore & filijs in manu valida cum magno exercitu Germanorum intravit Longobardiam, animo & intentione proficiscendi Romam, pro Corona Imperij suscipienda, quod tamen fieri illo anno non potuit, propter multas in Longobardia Imperij causas, & arduas occupationes. Veniens autem Mediolanum, à Vice-Comitibus Galeazio & Maffeo, & omni populo simul & Clero summo cum honore susceptus est, & in die sancto Pentecostes ab Archiepiscopo Mediolani cum Margaretha uxore sua coronā ferreā juxta morem antiquum solemniter coronatus.

Multa post hæc bella cum vicinis atque rebellibus habuit, quos Imperio suo potenter subjecit. Erant in ejus exercitu Wilhelmus Hollandiæ Hannoniæque Comes Pater Reginæ, Reinardus Dux Geldriæ, Theodoricus Comes de Cleven, Wilhelmus Comes de Juliaco, Theodoricus Comes Montanus, & plures alij viri fortes & bellicosi, qui magnam copiam adduxerunt armatorum, quibus auxilia ferentibus multa in Longobardia brevi tempore patravit magnificè.

Wolfram-  
us fit Epi-  
scopus Her-  
bipolensis  
annis vi.  
prædicens.

Anno quoque prænotato mortuus est Gotfridus Episcopus Herbipolensis & Franciæ Dux orientalis: cui successit Wolframus de Grumbach, & præfuit annis ferme sex, vir magnanimus, in pauperes humanus, & durus in adversarios. Contra hunc Pontificem cives Wirzburgenses exemplo progenitorum suorum erexerunt cornua, & servitatem, quam ad apparatus bellicum prædecessoribus illius exhibuerant, subtrahere protervè laborabant. Vicit jure tamen Episcopus, & eos imperio suo potenter subijciens, in omnibus obedire & servire coegit.

Eodem anno Matthias Archiepiscopus Moguntinus Generalem Synodum Abbatum, Prælatorum, & Sacerdotum suorum celebravit, in qua plura pro reformatione status Clericalis satis providè constituit. Sed nullus aut modicus profectus secutus est, proptereà quòd & ipse brevi postea obiit, & Clerum per totam Dioccesim gravissima tribulatio propter à Papà datum successorem præoccupavit.

Philippus  
Rex fit Gal-  
lorum an-  
nis xxiii.

Hoc ipso quoque anno mortuus est Carolus Rex Gallorum, & qui summis conatibus ad Romanum aspirabat Imperium, & vitam & Regnum proprium amisit. Post quem regnavit annis tribus & viginti Philippus trium præcedentium Regum frater patruelis, qui Viennensem principatum mediante pecuniā comparavit, & alterā vice pugnans cum Anglis, multis suorum interemptis, superatus fuit.

MCCCXXVIII.



MCCCXXVIII.

Anno Sigismundi Abbatis undecimo, Ludovicus Rex in principio mensis Januarij Romam cum suorum magno exercitu intravit, qui à Romanis cunctis tam Laicis, quam Clericis magno cum honore susceptus est, & singulari pompâ solemniter introductus. Scripserat antea Papæ Joanni xxii. in Avenione commoranti, rogans, quatenus aut ipse Romam veniret personaliter, aut mitteret ex catu Cardinalium duos, qui coronationis ejus juxta morem implerent officium. Sed Papa nec Romam venire personaliter voluit, nec aliquem ex Cardinalibus misit.

Rex igitur Ludovicus jussu Cleri & petitione totius populi septimâ decimâ die mensis Januarij Romæ apud S. Joannem Lateranensem, ministerio Stephani de Columna Episcopi sine voluntate Papæ, unâ cum uxore Imperator coronatus fuit, anno videlicet Regni sui Germanici terdecimo, & facta est læticia magna in populo.

Coronatus Imperator concilium Romanum solemne habuit, cum quibus de abrogando Joanne Pontifice tractavit. *Si Roma est*, inquit, *ubi Papa, nostris jam erit officij providere, ut ubi est Roma, sit & Papa.* Consensu itaque omnium Romanorum tam Cleri quam populi coadunato in unam perniciosi schismatis sententiam, Joannem Papam xxii. hæreticum, atque schismaticum pronuntiantes, temeritate propriâ ab omni Pontificatûs honore dejecerunt.

Deinde Ordinis minorum fratrem quendam nomine Petrum de Corbaria carus ille malignantium in Antipapam constituit, quem Nicolaum v. appellavit, hominem satis doctum, & ad gerendas res arduas multum idoneum, & forsitan Ecclesiæ non inutilem, si per ostium intrare potuisset, qui vix unius anni spatio Summi Pontificis nomine inaniter gloriat, à Pisani Joanni Papæ traditur, & abjuratâ hæresi perpetuis carceribus ab eodem deponitur. Creatus autem in Antipapam Petrus, à Ludovico Rege cunctisque Romanis ut verus Christi Vicarius, & S. Petri successor cum summo honore suscipitur, & fidelis obedientium subjectio ab omnibus juratur. Rex autem Ludovicus, qui prius inunctus & coronatus ad Imperium fuit ab Episcopo, rursus coronatur ab idolo, & qui à legitimo Christi Vicario in Avenione sublimari noluit, Antipapæ, quem in scandalum Ecclesiæ perniciosum creaverat, Romæ se submittit. Rege Ludovico diutius Romæ existente, uxor ejus filium peperit, quem genitor propterea quod Romæ natus esset, Ludovicum Romanum appellavit.

Anno prænotato Collegium Clericorum, quod eatenus fuit in Büttelpach, per Eberardum Comitem de Wirtenberg ad Stutgardiam translatum Joanne Papa xxii. annuente & consentiente, cujus translationis causa fuit; Anno namque Henrici Abbatis decimo, Nativitatis verò Dominicæ mcccix. ut supra diximus, Rege mandante Henrico nobiles & cives regni per universam Sueviam in unum coacti magnum pugnatorum exercitum contra memoratum Comitem Eberardum Regno & Imperio à multis annis rebellem, produxerunt, & multis cum incommodis affligerunt, qui eum tantæ multitudini finaliter non posset resistere, ad Marchionem de Baden, qui tunc morabatur in Besekeim, fugam coactus est ire. Eo autem latente post fugam, regni exercitus omnem terram ejus pervagando

Rex Ludovicus Romanam ingreditur.

Rex Ludovicus ab uno Episcopo coronam Imperij suscepit.

Rex Ludovicus contra verum Pontificem Antipapam crexit.

Regi Ludovico filius Romæ nascitur Ludovicus.

Eberardi Comitis de Wirtenberg memorantur bella.

Sigismundus

Henricus

II

S. V. 15

mi  
, &  
co-  
eric  
tem  
est.  
  
Con-  
ditus  
rin-  
nici  
Con-  
agno  
ione  
men  
ufas,  
omi-  
cum  
Me-  
quam  
  
s Im-  
ndiz  
dori-  
omet  
o ad-  
ardit  
  
olen-  
ch, &  
durus  
mplo  
para-  
terve  
entet  
  
n Sy-  
r, in  
Sed  
ri po-  
opret  
  
& qui  
Re-  
i Phi-  
ntem  
s cum  
  
XVII

pervagando vastavit, & multa ejus oppida, castella & villas funditus destruens in magna crudelitate furoris solo coæquavit. Venientes autem ad Büttelspach, ubi tunc erat Sacerdotale Collegium, & insignis Ecclesia, in qua Comitum de Wirtenberg antiquâ consuetudine fuit sepultura, Dei reverentiæ & honoris immemores castrum cum oppido & templo profanantes destruxerunt; & in contemptum memorati Comitum Eberardi sepulchra mortuorum effringentes Comitum ossa foris projecerunt, lapides omnes confringentes: ab illo tempore per annos ferme decem & octo mansit Ecclesia in desolatione illa.

Collegium  
Sacerdotale à Büttelspach ad Stutgardiam transfertur anno 1328.

Anno autem Sigismundi prænotato supradictus Comes Eberardus jam pacem consecutus, Joannem Papam xxii. in Avenione commorantem personaliter accessit, & transferendi collegium à Büttelspach in Stutgardiam ab eo consensum impetravit; consensu verò Apostolico imperato Collegium Sacerdotale ad Stutgardiam anno præscripto transtulit cum omnibus bonis, privilegijs, & Juribus suis in Ecclesiam novam, quam antea magnis sumptibus ibidem præparavit.

Eberardus Comes de Wirtenberg obiit Udalricus filius successit.

Eodem anno supradictus Comes Eberardus, posteaquam Collegium de Büttelspach transtulerat in Stutgardiam, Domino vocante in die S. Bonifacii Archiepiscopi & sociorum ejus Martyrum, vitâ defunctus est, & in Ecclesia quam construxerat sepultus, filium relinquens nomine Udalricum, qui Patri statim succedens in Principatu annis decem Comitatum suum gubernavit, vel ut alij scribunt, annis sedecim.

Anno Sigismundi prænotato decimâ die mensis Septembris, obiit Matthias ex Monacho Ordinis S. Benedicti Archiepiscopus Moguntinus, in majore Ecclesia sepultus. Quo mortuo Baldevinus Archiepiscopus Trevirorum ad instantiam Canonicorum Ecclesiam Moguntinam administratorio nomine per triennium gubernavit de voluntate & consensu Joannis Papæ xxii. eo tempore in Avenione residentis.

Magna fuit his temporibus inter Clerum & cives Moguntinos pro libertate dissensio, illis jura & privilegia sua defendentibus, istis autem cuncta violare volentibus. Quæ quidem dissensio Canonicorum animos movit, ut Baldevinum Administratorem assumerent, quem cum virum prudentem, magnanimum, & amicum Regum ac Principum scirent, per industriam ejus civium posse humiliari superbiam non frustra sperabant. Qui mox administratione susceptâ, contra Moguntinos plura tentavit, & valde in brevi eorum humiliavit superbiam. Eo tempore Clerus per civium tyrannidem de Moguntia pulsus, in Rhenaugia & alibi exulabat. Baldevinus ergo ad reprimendum incursum Moguntinorum, ne se diffunderent in Rhenaugiam Ecclesiæ ab antiquo semper fidelem, ubi Clerus, sicut dictum est, in suis possessionibus degebat, villam, quæ nuncupatur alta, vulgariter Altuill, juxta Rheni litus à superiore ad Rhenaugiam introitum, muro in circuito præmunivit, & castellum in ea pulchrum cum fortissima turri ad Rheni fluentia construere cepit, quæ omnia Henricus ex Comitibus de Virneburg Archiepiscopus Moguntinus postea consummavit, cujus insignia lapidi in sculpra in memoratâ turris pariete vidimus expressâ, sed ante annos fermè undecim, si bene memini, Bertholdus Archiepiscopus cum eandem faceret dealbari turrim, insignia Henrici fundatoris memorati deposuit, & sua reposuit in locum, quod factum

Castrum Altvillæ juxta Rhenum à Baldevino constructum.

factum sicut jure multis displicuit, ita non satis pij animi in mortuum iudicium fuit. Nec multò postea cives Moguntini obsidionem urbis à Baldevino metuentes, consilio inter se malè habito, armati civitatem egressi, primò Cœnobium S. Albani, tunc Ordinis S. Benedicti, cum insigni Ecclesia funditus destruxerunt, paucis domibus duntaxat pro Monachorum habitatione dimissis: Ecclesiam deinde Cœnobij S. Jacobi Apostoli in monte specioso juxta Pyramidem Drusi præ civitate, simili furore destruxerunt, cum omnibus pene domibus paucis exceptis: postea Collegiatam S. Victoris Ecclesiam, unà cum domibus Canonicorum fortissimis funditus everterunt: castellum quoque in suburbanis Wisenach à fundamentis subverterunt in odium Cleri, & custodiam sui, timentes, quòd Baldevinus, qui pro Clero stabat Ecclesiæ, præsidia sua in eisdem Monasterijs locaret. Pro qua temeritate pessima dictorum Monasteriorum Abbates atque Prælati cives Moguntinos postea citari fecerunt ad Judicium camerae Imperialis, quæ tunc servabatur apud Franckenfurt oppidum regalis electionis, in qua dictante justitiâ cives, ut impij temeratores Jurium, libertatum, & privilegiorum Ecclesiæ læsis ad satisfactionem in magna pecuniarum summa fuerunt condemnati.

Ab illo tempore usque ad excidium urbis Moguntinæ, quod anno nativitatæ meæ primo accidit, ut suo dicitur loco, suas divinâ Justitiâ vindicante injurias, bona semper fortuna Moguntinis civibus extitit contraria, qui quotidie in deterius proficientes, tandem usque adeò aeris alieni gravaminibus sunt oppressi, & in nihilum redacti, quòd omnium in circuitu civitatum & subsidium & amicitiam perdidierunt, & seditione subortâ postremò civitatem, Dominium & Magistratum amittentes aut mori, aut exulare coacti sunt.

Cujus rei hodie simile videmus in Erpfordianis, qui nostris diebus ex Monasterio Monialium S. Cyriaci Martyris extra muros oppidi Erpfordiani in monte positi castrum de consensu Rom. Pontificis fecerunt, & novo in suburbanis Monasterio constructo Moniales in ipsum cum omnibus censibus, privilegijs ac libertatibus, quas priùs habuerant, sine earum damnis etiam ipsis consentientibus transtulerunt, & nihilominus quantum displicuerit Deo locum sibi dedicatum semel in usum transferre humanum, pœna ultionis, quam ab illo tempore usque in diem præsentem experiuntur, ostendit; nam in ultimam desolationem acti, simile Moguntinis quotidie timent excidium, de quibus suo loco dicemus reliqua.

Anno prænotato mortuus est Emicho Spirensis Episcopus, cui promotione Joannis Papæ xxii. in Pontificatu successit Bertholdus de Buchek. Ordinis Hospitalis B. Mariæ semper Virginis Teutonicorum, qui uno duntaxat præfuit anno: postea per eundem Papam transfertur ad Argentinam.

Et notandum pro declaratione dictorum simul & dicendorum ratione Ecclesiæ Moguntinæ, quòd Matthiâ Archiepiscopo mortuo Clerus elegerat sibi Pontificem quendam Canonicum nomine Gerlacum, contra quem Joannes Papa xxii. Henrico de Virneburg æquè Canonico de Archiepiscopatu Moguntino providit, qui veniens ad Moguntiam à Clero refutatus est, & ad Sedem Apostolicam appellatum. Continuum itaque per triennium contentio Cleri coram Papa fuit contra Henricum. Clericis multis

Moguntin.  
cives quas-  
dam Eccle-  
sias des-  
truant.

Deo San-  
ctorum  
vindicante  
injuriam  
Moguntini  
extermina-  
ti sunt.

Erpfordia,  
nos pro mi-  
nore culpa  
similis op-  
primit ca-  
lamitas.

Bertholdus  
fit Episco-  
pus Spiren-  
sis contra  
Berengerum.

Contentio  
duorum  
pro Archie-  
piscopatu  
Mogunt.

Sigismundus

Hirsaug

II  
S.V  
15

multis in eum ſcelera jaculantibus. Verùm ne interim Eccleſia Moguntina paſtoris deſtituta ſolatio, dentibus pateſceret impiorum, Papa memoratus ad infantiam Canonicorum Baldevvium Trevirorum adminiſtratorem Archiepiſcopatus Moguntini conſtituit, quouſque finem contentio ſuſciperet, quod anno Sigismundi xiv. contigit.

Bellum  
ſedecim  
Comitum  
contra Du-  
cem Bra-  
bantia.

Anno item Domini præſcripto, ſedecim Comites cum nobilibus ſuis contra Joannem Brabantia Ducem in unum conſpirantes exercitum inter duo villagia Vexhe videlicet, ac Landen ad prælium convenerunt. Inito certamine diu pugnatum eſt ambiguo Marte, & plures ab utraque parte ceciderunt. Poſtremò tamen Rex Gallorum Philippus vices ſuas interpoſuit, & pacem reformavit: fuerunt in eo bello ex noſtris terris ſuperioribus præſentes, Joannes Comes de Spanheim cum ducentis equitibus, Comes de Kazenelenbogen cum totidem equitibus, Comes de Falckenburg cum centum equitibus, Comes quoque de Hoenfels cum centum viginti equitibus, & Henricus de Bolandia cum ſexaginta equitibus, aliorum nomina Comitum ſcribere cauſam non habemus.

MCCCXXXIX.

Anno Sigismundi Abbatis xii. Ludovicus Rex ab urbe Roma diſceſſurus, juramento mediante Romanis promiſit, quòd in anno ſequenti denuò velit in Italiam cum exercitu redire, ad cujus rei ſollicitandum effectum, Romani duos ex ſenatoribus venerabiles viros lateri Regis adjunxerunt, qui cum eo in Germaniam venientes à ſuo propoſito abierunt.

Antipapa  
Nicolaus à  
Ludovico  
Cæſare Pi-  
ſanis com-  
mendatur.

Ludovicus Imperator novus à Roma digreſſus Nicolaum Antipapam ſuum Romanis non audebat confidere, ſed veniens cum eo Piſas ibidem juſſit manere, donec ipſe rediret in Italiam. Piſani ad infantiam Cæſaris obedientiam & fidelitatem Nicolao contra Joannem promiſerunt, & quòd eum fideliter tuerentur ab omni moleſtatione adverſariorum juramento confirmârunt. Ludovico autem in Germaniam reverſo Piſani commendatum ſibi Nicolaum ad Joannem Papam in Avenionem miſerunt, qui ſuum compulſus fateri reatum, veniam petijt, & ad perpetuum carcerem poſitus vix triennio ſupervixit.

Galeazius  
Vice-Com-  
ites Medio-  
lani à Lu-  
dovico in-  
ſtituitur.

A Piſis Imperator Mediolanum veniens, rebus ſalubriter ordinandis per Longobardiam animum intendit, obierat enim paulò ante Maſſæus Vice-Comes Mediolanenſis, in cujus locum Rex Ludovicus Galeazium ejus filium Joanni Papæ inimiciſſimum Vice-Comitem conſtituit. Quod factum Pontifici memorato ultra modum diſplicuit, & propterea novos in Ludovicum proceſſus fulminavit: priùs illum ut diximus tanquam fautorem & defenſorem hæreticorum & ſchiſmaticorum excommunicaverat, quoniam & Fratres quosdam Ordinis Minorum damnatos à Papa ſuſcepit, & Vice-Comitibus ab illo excommunicatis auxilium impendit. Nunc autem graviore in eum cenſuras fulminat, quem exceſſiſſe tripliciter conſtat. Primò quia coronam Imperij, contempto Romano Pontifice, à ſimplici ſuſceperat Epifcopo, quod non licuit. Secundò quia verum Chriſti Vicarium totis viribus perſecutus, Idolum pernicioſi ſchiſmatis erexit. Tertiò quòd Jura & Adminiſtrationem Romani Imperij ſine Conſenſu Pontificis ſibi uſurpavit.

Iterum Jo-  
hannes xxi.  
cenſuras in  
Ludovicum  
fulminat.

Cenſuras igitur Papa in Regem Ludovicum de novo multiplices aggravat, & eas publicari per totam Germaniam ſub pœnis terribilibus mandat.

mandat. Sed cum severitatem Ludovici omnes metuerent, & nemo Papæ censuras contra illum denunciare præsumeret. soli Fratres quidam Ordinis S. Dominici Spirenses maximè & Francofurtenses fortiter se murum pro domo domini statuerunt, & processus Papæ omnes contra Ludovicum Regem intrepidè constantiâ in diversis locis iterum atque iterum publicârunt, non sine periculo & multis contumelijs.

Anno prænotato mortuus est Cuno de Schöneck Ecclesiæ Wormatiensis Episcopus in Cathedrali Basilica sepultus. Post cujus obitum fuit in electione dissensio gravis subsecuta, propter quam duo in Avenione coram Papa de Pontificatu contendebant, Gerlacus videlicet Schenk de Erpach, & quidam, cujus nomen non occurrit. Unde Papa Joannes contentione istâ durante Baldevinum Archiepiscopum Trevirorum Administratorem Ecclesiæ Wormatiensis constituit, & omnem ei totius Diœcesis curam & dispositionem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus commisit. Eodem anno Berchtoldus de Buchek ex ordine Teutonicorum Spirensis Episcopus mandato Joannis Papæ xxii. ad Ecclesiæ Argentinæ tunc vacantis Pontificatum translatus est, vacante Spirâ in annum sequentem.

Intercâ Baldevinus Trevirorum Archiepiscopus duarum jam antea Ecclesiarum Episcopatum Moguntinæ ac Wormatiensis Administrator, etiam hujus Ecclesiæ Spirensis administrationem Fratrum postulatione, & mandato Papæ suscepit. Res admodum stupenda, ut unus homo simul & semel apud Germanos quatuor Episcopatus gubernare aut deberet, aut posset. Sed erat iste homo singularis, qui non minus arte, quàm naturâ ad magna fuit dispositus.

Anno etiam prænotato Joannes Papa xxii. in Avenione consistens, Petrum de Murrone Cœlestinum quondam Papam v. quem Bonifacius Papa viii. post resignationem Pontificatus custodiæ mancipaverat usque ad mortem, propter crebra ejus miracula Sanctorum Catalogo inscripsit.

Eodem anno Pisani cives, qui post mortem Castrutij in subjectionem Imperatoris Ludovici juraverant, veteri more gentis Italiæ, Germanis nescientes servare fidem, ipso Cæsare in Germaniam reverso, mox Bonifacium quendam in Capitaneum erexerunt, & libertatem sibi rebellionem vendicant, qui ut Papæ Joannis xxii. consequerentur gratiam & favorem, Antipapam Nicolaum suæ fidei commissum in Avenione Pontifici memorato destinârunt, ut paulò antè diximus.

MCCCXXX.

Anno Sigismundi Abbatis xiii. Walramus filius comitis Mosellani de Veldenz promotione Baldevini Archiepiscopi Trevirorum factus est Episcopus Spirensis Ecclesiæ, & præfuit in ea fermè sex annis, vir bonus & honestus.

Eodem anno Baldevino administrationem Ecclesiæ Wormatiensis resignante, Gerlacus Schenk de Erpach Pontificatum obtinuit, & duobus annis præsedit. Fuerunt qui scriberent, illum neque per electionem vocatum, neque à Papa provisum, neque confirmatum præfatam biennio occupasse Ecclesiam, & inutiliter præfuisse. Sed de his firmam dare sententiam sicuti certè non possumus, ita temere non debemus; ab eo siquidem tempore, quo scribere gesta & successiones Pontificum Germaniæ Monachi & claustrales desierunt, mancam necessariò canonici pene

Y 2

omnium

Fratres S. Dominici fortiter steterunt pro domo Domini.

Baldewin⁹ quatuor Episcopatus gubernator.

Petrus de Murrone qui & Cœlestinus Papa v. canonicatur.

Walramus filius Comitis de Veldenz fit Episcopus Spirensis.

omnium Eccleſiarum Cathedralium ſuarum rerum, aut nullam legunt  
hiſtoriam.

Henricus  
Buſman de  
Virneburg  
ſit Archie-  
piſcopus  
Meguntin-  
us.

Anno prænotato poſt longam contentionem inter Henricum de  
Virneburg cognomento Buſman, & Clerum Moguntinum coram Papa  
Joanne prænominato apud Avenionem ut ſupra diximus habitam, Henri-  
cus tandem per ſententiam obtinuit, & mandato ipſius Papæ in Archie-  
piſcopum conſecratus fuit. Deinde comitantibus duobus Legatis Apo-  
ſtolicis, venit ad Moguntiam, & ut verus ac legitimus Eccleſiæ Mogunti-  
næ Præful poſtulat introritti; ſcripſerat enim Papa Baldevvino Trevi-  
rorum Archiepiſcopo, mandans, ut adminiſtrationi cederet, & omnia  
Epiſcopalia Henrico reſignaret: Clero etiam & populo præcipit, qua-  
tenus deſtinatum ſibi Archiepiſcopum reverenter & cum honore ſuſcipe-  
rent, & in cunctis illi fideliter obedirent. Qui ubi mandatis Apoſtolicis  
non poſſent reſiſtere, coacti ſunt obedire. Veruntamen civitatem Hen-  
ricus ſub conditione citius exeundi propter diſcordiam intrare permis-  
ſus, aliquandiu in Rhenigavia commoratus eſt.

Henricus verò in Archiepiſcopum ſublatus præfuit annis ſedecim,  
& poſtea per Rom. Pontificem Clementem ſextum deponitur, quoniam  
& Apoſtolicæ Sedi rebellis extitit; & Ludovico Imperatori excomuni-  
cato, pertinaciter adhæſit. Iſte Henricus caſtrum in Alta villa juxta Rhe-  
num, quod Baldevvinus inchoaverat, ad plenum conſummavit, & cum  
civibus Moguntinis tandem concors extitit.

Comitatus  
Palatinus  
Rheni inter  
filios Ru-  
dolphi di-  
viditur.

His temporibus Ludovicus Imperator vocans ad ſe filios fratris ſui  
Rudolphi, quem cum Friderico Duce Auftriæ ſentientem de Patria in  
Angliam fugere, ut ſupra diximus, compulerat, in præſentia quorundam  
principum Regni paternam inter eos diſtribuit hæreditatem; fuerunt au-  
tem eorum tres. Rudolphus primogenitus homo parum aſtutus, uxorem  
habuit ſororem Regis Ungariæ Ludovici, de qua genuit unicam filiam  
nomine Margaretam, quæ nupſit Carolo Regi Bohemiæ poſtea Impera-  
tori. Huic Rudolpho Ducatus Patris ſui ceſſit in Bavaria, cum omnibus  
ad eum pertinentibus, quæ genitor ibi habuit. Rupertus ſecundo geni-  
tus quædam paterni principatus in partibus Rheni accepit, oppidum vi-  
delicet Neapolitanum, vulgariſter Neuftatt appellamus in Dioceſi Spi-  
renſi, cum pertinentibus ad illud. Iſte Rupertus Eccleſiam in eodem  
oppido pulchram rubro tabulato lapideo, novamque à fundamentis con-  
ſtruxit, & duodecim in ea præbendas erigens magnificè dotavit, & multa  
bona fecit. Gymnaſium quoque Univerſale in oppido Heidelberg Wor-  
matienſis Dioceſis auctoritate Apoſtolicâ inſtituit; quod multis privile-  
gijs & proventibus cumulavit. Qui tandem ſine liberis moriens ante  
chorum in Eccleſia Neapolitana, quam ipſe, ut diximus, fundaverat,  
cum honore ſepultus eſt, quemadmodum ſuo inferius loco plenius dic-  
tur. Omnis autem poſſeſſio ejus ad juniorem fratrem comitem Palati-  
num Rheni, de quo jam ſine medio dicemus, reverſa eſt.

Univerſitas  
Heidelber-  
genſis fun-  
datur.

Adolphus ultimò genitus Rudolphi Comitæ ſupradicti, oppidum  
Heidelberg & Palatij Rheni Comitatum cum Electorali dignitate in  
poſſeſſionem accepit, Ludovico patruo ſic diſponente, propterea, quòd  
in agendis rebus, atque negotijs Principatus cæteris fratribus magis eſſet  
idoneus. Uxorem habuit filiam Comitæ de Oertingen Bavari, de qua  
genuit

genuit Rupertum comitem Palatinum, per quem continuatur genealogia eorundem Principum, ut in sequentibus per Ordinem dicemus.

MCCCXXXI.

Anno Sigismundi Abbatis xiv. Baldevinus Archiepiscopus Trevirorum, vir sempiternâ memoriâ dignus, divino Spiritu inspiratus, Capellam Divi Martyris Albani cum horto pulcherrimo adjacente extra muros Trevirorum urbis, precibus & pretio ab Abbate & Monasterio S. Apostoli' Matthiæ comparavit, & Carthusianæ Religionis Cœnobium in eo construere cepit; quod in novem annis perficiens magnificè dotavit: & anno Sigismundi Abbatis Hirsaugiensis ultimò Ecclesiam ejusdem Monasterij consecravit. His etiam temporibus sæpe memoratus Pontifex Baldevinus. apud Confluentiam pontem lapideum satis fortem & pretiosum super Mosellam fluvium à fundamentis novum construxit, multis & gravibus impensis, ut hodie videtur. Consummato tandem operè sanctione perpetuâ constituit, omnes Trevirensis Diœceseos indigenas, transitum habere debere per pontem liberum; alienigena verò quilibet per eum transiturus, Religiosis, Clericis, & mendicantibus duntaxat exceptis, unius oboli, quorum duodecim faciunt nummum, donatione transirent.

Carthusa apud Trevirum fundatur per Baldevinum Archiepisc.

Pons lapideus apud Confluentiam ab Archiepisc. constructur.

Anno pranotato Joannes ex Duce Luzenburgenfi Bohemiæ Rex magno suorum adunato exercitu, jussione Imperatoris Ludovici Longobardiam ingreditur, Galeatio Vice-Comiti laturus auxilium, contra rebellionem quarundam civitatum, quæ post Imperatoris ad Germaniam regressum sese in libertatem vindicare meditabantur, occiso vel expulso presidio Imperiali. Rex autem Bohemiæ pro Imperatore bellum acturus, in brevi rebelles graviter afflixit, Brixiam, Bergomum, Lucam, Parmam, Regium, Mutinam, & plures alias civitates, oppida & castella capiens rebellium. suæ ditioni nomine Caesaris potenter subjugavit, auctores verò & capita rebellionis quotquot invenire potuit, laqueo suspendit.

Joannes Bohemiæ Rex Longobardos rebelles domuit.

Eodem quoque anno facta est dissensio gravis inter Henricum, Bavariæ Ducem cognomento Probum, & Ottonem ejus fratrem, cum Henrico juniore filio Ottonis quondam Ungariæ Regis, de quo dictum est anno Henrici Abbatis II. pro quibusdam terminis & oppidis Ducatus Bavariæ inferioris. Ludovicus verò Imperator pro Ducibus Ottone & Henrico juniore pugnaturus, contra Henricum Probum, vocatis in auxilium Ungaris magnum parabat exercitum, delevissetque illum penitus, nisi bono fuisset consilio præventus. Joannes namque Rex Bohemiæ cum audisset Imperatorem expeditionem præparare in Henricum Bavariæ Ducem, cujus ipse socer erat, vices suas interposuit, & concordiam inter dissidentes reformari ut sequitur impetravit.

Diviso fit Ducatus Bavarie inter Duces.

Ludovicus ergo Imperator ad instantiam Joannis Bohemiæ Regis memoratos Duces Bavariæ circa festum S. Bartholomæi ad Ratisbonam convocavit, ubi in præsentia quorundam Principum regni talem inter eos divisionem fecit. Henricus Dux senior cognomento Probus, in ea divisione sequentia oppida & castella cum suis pertinentijs in portionem hereditatis legitimam accepit, videlicet, Landsburam, Straubingen, Scherdingen, cum alijs ad ea pertinentibus. Ejus fratri Duci Ottoni

Y 3

distributio

Hirsaug

Hirsaug  
II  
S.V  
15

distributio contulit Burghaufen, Oettingen, Draunſtein, Halle cum reliquis uſque ad Salzburgenſium alpes ad ea jure ſpectantibus.

Henricus autem junior in ſuam portionem accepit, Dingelſingen, Landavve, Vilshofen, Dekendorff, Cambur, Kelheim, cum alijs ſibi deputatis. Verum hæc diviſio non ſatis placuit ſeniori Henrico, unde non diu poſtea terminos memoratæ diviſionis temerè tranſgrediens, cum Imperatoris monita contemneret, ejus in ſe animum graviter oſtendit iratum; contractis igitur copijs Ducatum Henrici Ludovicus ut hoſtis ingreditur, & per duos meſes Straubingen durâ ſatis obſidione vallatur; iterum Bohemiæ Rex Joannes vices ſuas interpoſuit, & Ducem ad obedientiam Cæſaris revocavit.

Petrus de Lutra inter ſcriptores unus.

Claruit his temporibus inter Germaniæ Doctores non ultimus Petrus de Lutra Præmonſtratenſis Ordinis, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuscula ſuper ſententias libb. iv. In Evangelium Joannis lib. i. Ad Baldevinum Archiepiſcopum de prærogativa Trevirenſis Eccleſiæ lib. i. De Romani Pontificis eminentia inſigne opus, quòd Candelabrum ſeptenarium prænotavit libb. iii. Contra Michaëlem de Cæſena & ejus ſequaces, Romanum Pontificem contemnentes lib. i. De forma & modo nuptiarum lib. i. De Columnis myſticis ad Cardinalem de Columna lib. i. De Sacramento Altaris lib. i. Epistoſas quoque plures ad diverſos, ſermónesque & varia ſynthemata lucubravit. Lupoldus de Babenberg Bambergensis Eccleſiæ Canonicus, Joannis Andreae in utròque Jure quondam auditor his etiam temporibus magno in pretio fuit. Qui ſcripſit inter alia commendabile opus de Zelo & fervore Chriſtianæ fidei, antiquorum Germaniæ Principum lib. i. De juriſbus & translatione Romani Imperij ad Baldevinum Trevirorum Archiepiſcopum lib. i. De cæteris ejus lucubrationibus nihil vidimus. Claruerunt & alij complures viri doctiſſimi his temporibus in Germania noſtra excellentes ingenio & doctrinâ, qui multa & varia ſynthemata ſcripſerunt. Petrus videlicet de Saxonia Ordinis minorum. Conradus Saxo ejuſdem Ordinis. Alanus de Infulis Flandriæ, Joannes Danck Saxo aſtronomus, Sibertus de Beka Carmelitanus Joannes de Blumendall, Simon de Spira ejuſdem Ordinis, Ludolphus in Argentina Carthuſienſis. Joannes de Gandersleben Francus aſtronomus & mathematicus ſubtilis valde, & alij multi de quibus alibi ſcripſimus.

Lupoldus de Babenberg Jurista ſcriptor, & alij.

#### MCCCXXXII.

Anno Sigismundi Abbatis quintodecimo in civitate Argentinenſi graviffima inter Senatores & plebeios ſeditio magnam regiminis alterationem intulit, & reipublicæ mutationem. Ab annis namque multis Domini & rectores civitatis memoratæ ſoli admittebantur nobiles, humilium verò nullus quicquam auctoritatis habebat. Infirmiores autem nobilium poteſtate nimiâ oppreſſi tandem in rebellionem conſpirant, & collectis indignatione viribus, tota ſe communitas Urbanorum contra rectorum tyrannidem oppoſuit. Magnus in civitate furentium atque ſævientium populorum tumultus oritur, ad pœnam nobiles conſuſis vocibus poſtulantur. Senatores urbis ad pacis tranquillitatem cupientes revocare furentes, cum non poſſent, dimiſſâ civitate conſilio in proxima ſeſe caſtella receperunt. Exiſtimaverant enim, quòd poteſtatis ab urbe abſentia,

Argentina inter Senatum & ci- ves magna ſeditio.



absentia, tumultuantis populi animos facilius & citius sedare debuisset; sed aliter quam speraverant res progressum accepit, ut enim de urbe nobiles recesserunt, cives audaci consilio usi, portas civitatis omnes clauserunt, publico statuentes edicto, quod illorum nulli de cetero, qui temere urbem exierant, in aeternum pateret regressus: itaque factum est, ut senatus nobilium, qui humiles urbanos propria temeritate deseruit, redire in civitatem amplius non permissus, iusta ratione perpetuum cogere tur portare exilium, & qui noluit humilibus in parvo condescendere propria se nesciens privaret potestate. Cives in libertatem conspirantes, novum ex se consulum instituerunt, vetere penitus abrogato, & profus in exilium acto, lege decernentes firmissima, quod supremus Rector urbis, quem vocant Magistrum, quotannis perpetuo creandus nulla ingenuitate sanguinis, aut genere notabilis, sed plebeius ignobilis instituat. Quae constitutio in consuetudinem versa continuatur apud eos usque in praesentem diem.

Plebs Argentinensis contra senatum praevalluit.

Anno Sigismundi Abbatis praenotato octava decima die mensis Decembris obiit Gerlacus Schenck de Erpach Wormatiensis Ecclesiae Praeul. cui Salmannus de Moguntia oriundus provisione Joannis Papae XII. succedens praefuit annis ferme tribus & viginti, qui a Benedicto Papa XII. in Episcopum consecratus fuit. Verum Clerus cum civibus se fortiter opposuerunt, & eum pro Pontifice noluerunt admittere: propter quod Papa commotus civitatem Interdicto supposuit, & plures ex Canonicis maxime de Neuhausen Salamanno rebelles praeter ceteris excommunicavit. Salamannus tamen Papa sibi assistente praevalluit, & in Episcopum a Clero & populo susceptus fuit.

Salamannus fit wormatiensis Episcopus contra voluntatem Cleri.

His temporibus Regnum Turcorum in Asia minore sumpsit exordium, quod interea per annos centum octoginta maximum sui accepit incrementum. Est autem Turcia in Asia minore parvum ab origine Regnum, habens ab oriente Armeniam, a meridie Pamphiliam, ab Aquilone Bythiniam, ab occidente mare Aegeum, & Graeciam, illam videlicet Provinciam, ubi magna quondam Troja constituta fuerat. Cujus quidem Regni Turcorum tale memoratur principium. Fuit histemporibus in Turcia homo quidam parvi census, & non magnae reputationis, nomine Ottomannus, religione Saracenus, vir astutus & factiosus, qui duobus de Principatu Turciae contendebus, accitis undique viris raptoribus, praedonibus, quibus illa terra multum abundat, sibi totius Turciae principatum usurpavit, & expulsis vel occisis principibus terrae cunctis, brevi tempore & nomen magnum, & auctoritatem obtinuit regalem. Itaque primus Turcorum iste Rex Ottomannus in Asia minore Principum discordia factus regni terminos usurpati multum dilatavit. Post Ottomannum regnavit filius ejus Orchanes super Turcas, qui constituit praelia multa cum finitimis gentibus, & regnum suo tempore multum ampliavit. Quo mortuo Amurates filius ejus regnum Turcorum suscipiens multa sibi violenter attraxit, erat enim vir callidus & infidus. Qui, cum duo Christiani fratres de Imperio contenderent, ab altero, qui superari timebat, in auxilium vocatus, ex Asia venit in Graeciam, vidensque ambos viribus fractos, atque defatigatos, arma in eos convertit, & magnam Graeciae partem suo dominio per tyrannidem subiecit. Hic moriens duos filios reliquit

Regni Turcarum in Asia principium.

Ottomannus Rex Turcarum primus.

Orchanes Rex II.

Amurates Rex III.

Sigismundus

Hirsprung

II

S. V  
15

Pactietes  
Rex IV.

Calapinus  
Rex V.

Moyſes  
Rex VI.

Mahumetes  
Rex 7.

reliquit Solomannum & Pactietem, Solomanno brevi extincto, Regnum Turcorum univerſum ad Pactietem pervenit. Qui priuſquam à Tamerlano caperetur, in Græcia res geſſit magnas, poſteâ nihil memoriâ dignum: qui mortuus plures filios reliquit, quorum primus Calapinus regnum obtinuit, & poſteaquam aliquandiu regnâſſet, à Moyſe Patruo ſuo extinctus fuit. Moyſes autem Calapino nequiter perempto regnum Turcarum ſibi uſurpavit, & multo tempore cum tyrannide regnans etiam ipſe ſine liberis mortuus eſt, poſt mortem verò Moyſi Mahumetes tertius ex Pactiete filius regnum obtinuit, qui Conſtantinopolim & univerſam penè Græciam, cum Thracia. & regno Boſniæ extinctis multis Chriſtianorum millibus, ſuo imperio violenter ſubjecit. Ante hunc fuerunt & alij duo reges Mahumetes & Amurates, de quibus feruntur multa mala Chriſtianis facta tam in Aſia, quàm in Græcia penè tota. Amuratis filius fuit ultimus Mahumetes, cujus filius Pactietes tertius, qui hodie regna ſuper Turcas, Modonam urbem in Morea noſtris temporibus cepit.

MCCCXXXIII.

Cardinalis  
Legatus  
cum tota  
familia ſua  
à latronibus  
occiditur.

Anno Sigifmundi Abbatis XVI. Joannes Papa XXII. Ludovico Rege Portugalliæ rogante Legatum miſit ad regnum ejus quendam Cardinalem pro ſedandis certis diſſenſionibus inter ipſum regem & quosdam Principes regni, qui veniens in regnum pacem & concordiam reformavit, & ex varijs diſpenſationibus & gratijs pecuniam non modicam acquiſit, quod cognoſcentes quidam latrones, in unum coadunati, ejus tranſitum in quodam latiffimo nemore obſervârunt, venientem cum gladijs & fuſtibus invaſerunt, & tam ipſum, quàm omnes, qui cum eo erant, crudeliter peremerunt, diripientes omnia, ita ut veſtibus ablatis nuda relinquerent cadavera.

Diſſenſio  
duorum ad  
Herbipolenſem  
Epiſcopatum  
electorum.

Eodem anno ultimâ die menſis Junij obiit Wolframus de Grumbach Epiſcopus Herbipolenſis & Dux Francia Orientalis, & in majori Eccleſia ſepelitur, quo mortuo gravis inter Canonicos in electione diſcordia ſubſecuta eſt; nam una pars cum Ludovico Imperatore ſentens, ejus Cancellarium Hermannum de Liechtenberg, Spirenſis Eccleſiæ canonicum ſibi Pontificem elegit, alia verò pars & major & conſilio ſanior, quæ Papæ Joannis tuebatur ſententiam, Ottonem Wolfskele memoratæ Herbipolenſis Eccleſiæ Canonicum, & Archidiaconum ſibi delegit Epiſcopum. Cauſa mox ad examen Joannis Papæ XXII. devolvitur, qui tunc ut ſupra dictum eſt, in Avenione oppido Galliæ Curiam Papalem tenebat. Papa itaque modo & formâ electionis ſimul & Zelo eligentium, atque meritis electorum diligenter examinatis, Hermannò de Liechtenberg abrogato per ſententiam Ottonem legitimum Herbipolenſis Eccleſiæ Pontificem pronuntiat, & auctoritate Apoſtolicâ confirmat, anno videlicet prænotato die menſis Decembris ſecundâ, qui tamen anno ſequenti viceſimâ die menſis Julij apud Leodium urbem Lotharingiæ vetuſtiſſimam ſolemni pompâ fuit conſecratus, ſed anno electionis ſuæ tertio ad poſſeſſionem Epiſcopatus primùm pervenit, Hermano de Liechtenberg cum Imperatore Ludovico promotioni ejus obnitentibus.

Udalricus  
de Auguſta  
Imperialis  
Aulæ ſcriba  
doctiſſimus.

Claruit hiſ diebus Udalricus de Auguſta Imperatoris Ludovici ſcriba ſecretus, homo in utròque jure peritus, ſed plus æquo Pontifici Romano injurioſus, qui diſcordiarum inter Eccleſiam & Imperium non ultimi-

num fomentum exitisse ferebatur; in litteris namque Imperialibus ad Papam scriptis modestiæ normam graviter excedens, bestiam illum de mare ascendente sæpius nuncupavit, & varijs Christi Vicarium injuriosis nominibus nomine Imperatoris appellavit, quanquam hoc ipsum latere Imperatorem plures fuerint, qui dicerent. Hoc autem constat manifestè, quòd Papam injuriosus scriba plurimum irritavit.

Maxima hoc anno in partibus Mosellanis cis-Rhenanis & Franciæ orientalis vini abundantia crevit, ita quòd tempore vindemiarum multis defecerint vasa. Vas alterum vino plenum cum magnis precibus dabatur pro altero vacuo etiam minoris quantitatis, duæ quoque vini meniuræ pro uno vendebantur obulo, quorum duodecim solidum faciunt unum Herbipolensem.

Anno prænotato mortuus est Henricus Dux Baviaræ junior filius Ottonis quondam Regis Ungariæ sine liberis, anno ætatis suæ primo atque vicesimo, cujus Principatus Henrico Duci probo, & Ottoni fratri ejus in portionem cessit.

Anno item præscripto Ludovicus Imperator Conventum Principum regni apud Spiram ad festum S. Bartholomæi magnum indixit, quibus ad diem præfixum convenientibus multa ibi pro comuni hominum pace tractata sunt, & in raptos atque latrones, qui viatoribus insidiabantur, acies ordinata. Plura etiam pro sui justificatione contra Joannem Papam Cæsar produxit in medium, quibus auditis & examinatis multi viri doctissimi consenserunt, Papæ sententiam minus justam arbitantes, propterea quòd Papa Petri Sedem mutavit.

Inter Senatam & cives Wormatienses hoc anno gravis fuit subortæ seditio, propter Episcopalia jura & privilegia Canonicorum; Senatam enim contra Clerum multa temere dicebatur præsumpsisse, quæ non debuerat, unde gravati Sacerdotes atque Canonici communitatis præsidium invocârunt. Cives autem pauperes de manuum suarum labore viventes haud parum enitebantur pro Clero, maximè propterea, quòd ab illo pro suis artificijs quotidiana suscipere stipendia, unde si urbe Clerus pelleretur, manifestum erat pauperum augeri penuriam, & reverà parum absuit, senatum Argentinenfibus similem subire pœnam, nisi quidam maturius negotium pensiculantes interpositione amicorum pacem reformassent.

## MCCCXXXIV.

Anno Sigismundi Abbatis xvii. mortuus est Henricus Archiepiscopus Colonienfis, non sine multorum gratulatione, quippe qui toto fere Pontificatus sui tempore civibus suis graviter fuit infensus, & Imperatori Ludovico à principio & pluribus annis contrarius, ut in præcedentibus patet. Huic in Archiepiscopatu successit Walramus filius Gerhardi Comitis Juliacensis, memoratæ Colonienfis Ecclesiæ Canonicus & Thefaurarius, Leodiensisque Præpositus, vir in utroque jure suo tempore doctissimus, & præfuit annis sedecim, mensibus sex, diebus decem & novem, qui ut bonus pastor utiliter rexit Ecclesiam sibi commissam, in utroque statu, & pacem terræ diligentissimè custodivit.

Inter alia pietatis studia Monasterium Ordinis Carthusiensium Monachorum in Colonia construxit, in quo Fratribus Deo servituris perpetua stipendia

Z

stipendia

Vini multa copia.

Conventus Principum in Spira factus est cum Imperatore.

Wormatiensium civium seditio gravis.

Walramus fit Archiepiscopus Colonienfis annis xvi.

Carthusia in Colonia fundatur per Walramum.

Sigismundus

Hirsprung

II  
S.V  
15

stipendia providit, cujus loci fundum à Monasterio S. Paataleonis nostri Ordinis ibidem pecuniâ comparavit, alijs similiter Ecclesijs multa bona contribuit.

Adolphus  
Palatinus  
cum sibi  
adherentibus  
contra  
Baldevvini-  
num.

Anno Sigismundi Abbatis prænoto, Adolphus Comes Palatinus Bavariæque Dux, qui morabatur in Heidelberg, Joannes Simon & Junior Simon Comites de Spanheim, Comes item de Nassavv, Comes Silvestris de Duna, Comes Rheni cum quibusdam alijs Comitibus atque nobilibus se mutuò confederantes contra Baldevvinum Archiepiscopum Trevirorum & Comitem de Veldenz bellum parabant. Quod mox ut Baldevvino innotuit, contractis copijs terram Comitis de Spanheim sibi viciniorum ingreditur, & omnia devastans, nemine resistente, magnâ populum clade percussit, castrum Sprendlingen obsedit, cepit, & destruxit, villas incendit, spolia diripuit, populum non peremit, sed fugere compulit, castrum Spanheim postremò fortissimâ obsidione vallavit, in quo tunc erat filia comitis de Falckenburg uxor Simonis Comitis de Spanheim senioris, neptis ipsius Archiepiscopi Baldevvini. Hæc videns imminere periculum, foras cum suis puellis egreditur, & provoluta pedibus Archiepiscopi pacem & misericordiam precatur: ad preces ejus pacem dedit Archiepiscopus Comitibus de Spanheim, & datis cum securitate litteris concordia facta est, & reconciliati ad invicem abierunt. Comes autem Silvestris de Duna, Comitibus de Spanheim conterminus se in quodam castello Velsperg nuncupato continebat, non enim poterat exercitum Pontificis congregari, & socij ad succurrendum ei necdum fuerant præparati. Postea enim quàm audierant, ad Comitatum Spanheimensem tantam Trevirorum convenisse multitudinem, animis dejecti sunt, & omnes retrò abierunt. Baldevvinus audiens Silvestrem comitem, hoc est, *den Wildgrafen* in petræ monte latere, castellum obsedit, cepit, ac funditus destruxit, Comitem suis obedire mandatis coegit, Velsperg autem usque in hanc diem jacet destructum.

Comes Sil-  
vestris ab  
Archiepisc.  
capitur ca-  
strum diffi-  
patur.

Joannes  
Papa xxii.  
obijt.

Anno etiam præscripto in die S. Barbaræ Virginis & Martyris obijt Joannes Papa xxii. in Avenione sepultus. Sunt qui scribant, eum post mortem in thesauris suis tantam reliquisse pecuniam, quantam nullus ante illum inter Romanos Pontifices habuerit unquam. Ut enim totam auri & argenti congeriem unâ comprehendam summâ, quinquies & vicies centum millia Ducatorum in prompta pecunia post se reliquisse scribitur, quæ summa usitatâ supputatione calculata facit aureorum Rhensium vasa, sive thonnas xxxiii. centum millia florenorum auri pro uno vase computando.

Benedictus  
fit Papa xxi.  
ex Mona-  
cho.

Joanni huic Papæ xxii. in Pontificatu successit Benedictus ejus nominis xii. patriâ Tholosanus Professione Monachus Cisterciensis Ordinis sub Regula sanctissimi P. N. Benedicti, cujus in memoriâ se Benedictum voluit nuncupari, qui Jacobus antea dicebatur, & præfuit annis septem, mensibus tribus, diebus xvii. vir doctus & rectus in cunctis operibus suis.

Eodem quoque anno xxi. die mensis Julij, Otto Wolfskele anno præterito confirmatus à Joanne Papa xxii. ut supra diximus, Leodij in Ecclesia S. Bartholomæi consecratus fuit in Episcopum Herbipolensem; illo tamen anno ad possessionem impediante Cæsare non pervenit.

MCCCXXXV.

MCCCXXXV.

Anno Sigismundi Abbatis xviii. mortuus est Otto Bavarie Dux, filius quondam Stephani Ducis, & frater Henrici senioris cognomento Probi sine liberis, de quo supra fecimus mentionem, cujus Ducatus ad fratrem devolutus unam Bavarie Monarchiam constituit.

Eodem anno Ludovicus Imperator solemnes nuntios misit in Avenionem ad Benedictum Papam xii. postulans restitui Ecclesie unitati, contra quam si quidpiam deliquisset, ejus pollicebatur iudicio satisfacere & emendare. Papa nuntios Caesaris honorifice suscepit, benignè audiit, & libenter eum absolvisset à censuris, nisi Regem Gallorum & quosdam Cardinalium timuisset; Gallus enim faventibus sibi quibusdam Cardinalibus ad Imperium Romanorum aspirabat, & ideo Ludovico Caesari quantum potuit, adverbatur.

Anno prænotato novus Ecclesie Herbipolensis Præsul Otto Wolfkel apud Leodium, ut jam supra dictum est, ordinatus, cum propter metum Ludovici Caesaris & insidias Hermanni de Liechtenberg iter tutum ad Herbipolim non haberet, per Coloniam ad Metam, & inde per Westrasiam venit cum paucis in Franciam Orientalem, in castro Rosberg Herbipoli proximo cum suis ad breve tempus recipiens mansionem, deinde trigesima die mensis Augusti Herbipolim ingressus à Civibus, ut est consuetudo, suscipitur, & à Capitulo similiter admittitur omnia jura & possessiones totius Episcopatus eidem consignantur; qui ab illo die præfuit Ecclesie Herbipolensi annis decem, minus septem diebus.

Anno præscripto in die Apostolorum Simonis & Judæ ventus magnus & horrendus in partibus Cis-Rhenanis cum turbine subito insonuit, qui domos plures & arbores sine numero subvertit, & infinita mortalibus damna intulit.

Eodem quoque anno per multas Sueviæ villas prope Weil oppidum & circumcirca lupi, quos rabidos seu rabiosos vulgariter Wehrwölff appellat, gravissima damna pauperibus intulerunt, non enim pecora solum, sed etiam homines devorabant, & neque capi quolibet ingenio poterant humano, neque canum vel latratu, vel immisione terreri. Aliquando unus gradiebatur solus, aliquando duo simul, raro tres, nunquam quatuor aut plures. Tanæ verò agilitatis ferebantur, ut vento incurfando putarentur velociore. Erat res omnium iudicio monstro aut præstigio simillima, quoniam & visibiles erant, & subito quasi spiritus aut phantasmata à conspectibus hominum evanuerunt. Vulgi sententia est, eos lupos de quibus loquimur, transmutatione metamorphoseos ex hominibus fieri Wehrwölff: & sunt qui dicant, se observatione curiosâ expertos, quod homini jam propè transformando in lupum, caro prius à spina dorsi excrefcens in modum caudæ, futura metamorphoseos certum præstet indicium: quæ quidem opinio veritatis in se continet nihil aut parum, nisi fiat deceptio sensuum præstigio demonum, quorum operatione hæc fieri, quoties fiunt, nulli sit dubium; quemadmodum & in his maleficiatis experientia nos fecit certiores, ubi sensus decepti præsentia judicant ablata. Et ego pauperem vidi mendicum quondam in terra Mosellana, cujus spina dorsi caudam in extremitate circa postiora habebat in longitudinem unius ferme digiti excrefcens, cujus

Z 2

novitatis

Ludovicus Imperator Oratores pacis misit ad Benedictum Papam.

Otto Episc. Herbipol. à Capitulo suscipitur & præfuit annis decem.

Ventus horribilis.

Luporum rabies horrenda multos homines devoravit.

Opinio vulgi de rabidis lupis quos appellant Wehrwölff.

Bifflang

1. Hirsfang  
5. II  
S-V  
15

novitatis spectaculum & multi mirabantur, & nemo tunc fortassis intellexit. Metuebat homo se tum futurum lupum, sicut ex ejus ore audivi, opinione vulgari, ut credo, perterritus. Post menses autem quatuor vel quinque ejusdem inquisitionem cum facerem apud notos, dicebant illum nusquam comparere, & se nescire penitus, quid de illo sit actum.

Opinio  
Wilhelmi  
Parisiensis  
de lupis ra-  
biolis  
W. Chr. 1088.

Memini me legisse in libro Wilhelmi Parisiensis de dæmonibus prænotato, quòd maligni spiritus nonnunquam lupos ingressi possideant, quemadmodum in hominibus id fieri sæpius videmus, quorum furore agitati vertuntur in rabiem, & cooperantis instinctu dæmonis mirabilia faciunt, non suæ naturæ potentiâ, sed illius, ut dictum est, agilitate malitiæ, à cujus occupatione detinentur. Si qui verò interea homines in lupos se putaverint esse mutatos, non veritate contigit metamorphoseos, sed imaginatione patientis; neque enim difficile est dæmonibus, materiâ dispositâ, inducere falsam imaginationem homini malè qualificato, ut vel lupum se putet esse; vel opera dæmonis per lupum facta sibi ascribat. Frequenter etiam nostris scimus compertum temporibus, versos in rabiem lupos & pueros devorasse, & talia patrâsse, quæ sine cooperatione dæmonis fieri posse nemo vir doctus facilè crediderit. Magna est agilitas dæmonum, & plurima possunt.

MCCCXXXVI.

Fratres S.  
Dominici  
per Impera-  
torem ter-  
tio de Spira  
sunt expul-  
si.

Anno Sigismundi Abbatis Hirsaugiensis XIX. Fratres de Ordine S. Dominici, magnâ & singulari constantiâ contra Ludovicum Imperatorem animati processus Romani Pontificis in eum publicè ac privatim denuntiare & proclamare non cessabant, dicentes, eum non solum à Romano Pontifice excommunicatum esse, sed hæreticum quoque, schismaticum, & ab omni Dignitate tam regali, quam Imperiali depositum. Unde Ludovico Imperatore irato præcipiente, tertio ex civitate Spirensi fuerunt expulsi, & de Franckenfurt oppido semel. Illi autem nihil territi, quantò plus tribulabantur ab Imperatore, tantò contra eum fortius & amplius prædicabant.

Benedicti-  
na consti-  
tutio ad re-  
formationem  
nostri Ordinis  
editur.

Anno prænotato Benedictus Papa XII. Ordinis nostri compassus ruinæ ac desolationi, novam pro ejus reformatione constitutionem edidit, quam ex ejus nomine Benedictinam appellamus, & incipit: *Summi Magistris dignatio, &c.* In qua quidem constitutione Provincialis Capituli celebrationem in primis ordinat: deinde Provincias totius Christianitatis distinguit, pro ejusdem Capituli continuatione notanter confirmanda: postea de visitationibus Monasteriorum suam introduxit sententiam, & postremò multa per varias rubricas loquitur ad ipsius ordinis decorem & reformationem.

Mechlinia  
Brabantia  
nobile op-  
pidum igne  
celesti  
comburitur.

Eodem anno ignis de cælo ut ferebatur decidens in Mechliniam Brabantia oppidum, ipsum pene totum cum Ecclesijs & locis sacris absumpsit, paucis valde domibus exceptis: multa hinc damna fuerunt illata mortalibus, & magno homines numero in ultimam sunt perducti paupertatem & inopiam.

Hoc ipso quoque anno in die festo S. Augustini Episcopi mortuus est Walramus ex comitibus de Veldenzia Spirensis Episcopus, vir bonus, & optimæ conversationis, in Ecclesia Fratrum S. Dominici cum honore sepultus. Post cujus mortem Sedes Episcopalis vacavit mensibus ferme tribus.

tribus, propter mandatum Imperatoris Ludovici, qui tempus Electionis faciendæ prolongavit.

Duobus post obitum Walrami Episcopi mensibus & xxvii. diebus evolutis, in festo S. Catharinæ Virginis & Martyris electus fuit Episcopus in Ecclesia Spirensi Gerardus de Ehrenberg, vir prudens in agendis, & in utroque jure non mediocriter doctus atque peritus, qui præfuit annis septem atque viginti, mense uno, diebus sex, & in utroque statu laudabiliter rexit Ecclesiam.

Anno præscripto fundata & erecta est nova Præpositura nostri Ordinis in villa Rezbach Herbipolensis Diœcesis de consensu Ottonis Episcopi in honore B. MARIE semper Virginis, & manet sub ditione Abbatis de Neustar cum Ecclesia ejusdem villæ parochiali; à pluribus siquidem annis fidelium concursus ad memoriam Intemeratæ Virginis Mariæ in eodem loco factus est, de quorum elemosynis & Ecclesia fuit constructa, & necessarijs cum tempore provisâ redditibus.

MCCCXXXVII.

Anno Sigismundi Abbatis xx. magna per totam Europam tam peccorum quam hominum mortalitas fuit; quam famés ingens per Germaniam præcipuè & Galliam subsecuta est, & multa millia hominum in ea calamitate miserabiliter perierunt, quorum alios pestilentia devoravit, alios famés & inopia consumpsit; erat enim frumentorum magna ubique caristia

Eodem anno decimosextimo die mensis Martij, obiit Wilhelmus Abbas quondam Monasterij mei Spanheimensis, & in choro Fratrum ante gradus presbyterij sepelitur: post quem Henricus ex Stauronefo, id est, Creizenach oppido natus fratrum electione succedens præfuit annis duobus mense uno & sex quoque diebus.

Anno ciam prænotato Cometes miræ magnitudinis apparuit, & per menses quatuor duravit, cujus apparitio multos terruit, quibus timor de futuris malis atque periculis in animo fuit, & mira res accidit, quoniam prius quam iste Cometes esset extinctus, alius in alia cœli parte apparuit, & duobus mensibus duravit, secutæ sunt in Italia factiones & bella, pluresque dominiorum mutationes.

His temporibus cives Herbipolenses more suo inquieti contra Clerum multa iniquè per tyrannidem egerunt, & primò quidem instante undecimâ circa festum videlicet S. Matthæi Apostoli, omnibus Clericis & Religiosis interdixerunt sub maximis comminationibus prohibentes, & Religijs ad civitatem introducerent. Hujus rei causâ inter Clerum & cives magna contentiones subsecutæ sunt, & pluribus annis duraverunt, donec tandem permittente Deo meritas penas sumpserunt rebelles; nam sicut hodie videmus, in populum Clerus & jure & merito dominatur civibus, à quibus olim per tyrannidem multas suscepit injurias.

Anno præscripto Ludovicus Imperator apud Monachium in Bavaria consistens. Edictum pacis quendam ex militari genere violantem cum famulis quatuor capitum truncatione damnavit. Nomen erat viri Theodorici Schvvvinburg, qui poenam accepturus jam positus in terram genibus Judicem rogavit, quatenus famuli per ordinem ante faciem ejus starentur,

Z 3

tuerentur,

Rezbach  
Ordinis  
stri Præpo-  
situra in  
Diœcesi  
Herbipol.  
erigitur.

Henricus  
fit Abbas in  
Spanheim  
Ordine  
duodenus.

Cometes  
uno anno  
visi sunt  
duo.

Herbipo-  
lenses per-  
secutores  
Clericorū.

Cujusdam  
militaris  
decapitatj  
mirabilis  
historia

tuerentur, & ipſe poſt omnes fieret in ordine ultimus, eſſetque inter ſingulos una diſtantia pedum octo: deinde ei caput in ultimo conſiſtenti ordine amputaretur, & quotquot ſine capite currens ſibi ordine ſervorum faceret poſteriores, Imperiali clementiã vitã donarentur. Riſit hominem Judex & reſpondit: *Eiſi mea non ſu poteſtatis damnato concedere vitam, promitto tamen apud Caſarem impetrare quod petis, quos capite amputato tuo currens vel ambulans prætergreſſus fueris.* Quibus auditis Theodoricus lætus efficitur & dixit: *Ita fiat precor, o Judex, ſicuti locutus es, & ſpero quod nullus hodie ſervorum meorum morietur.* Dixit, & conſtans animo ſpiritum fortificans in ſemetipſo mucronis ictum ſuſcepit, amputato mox capite, in terram non cecidit tremens, ſed in inſtanti ſurgens cum impetu præter ſingulos cucurrit ſervorum, & ante noviſſimum cecidit. Res ad Caſarem delata & ipſum & plures vertit in ſtuporem, ſervis truncati latronis viã conceditur, fides amorque Domini pro ſuis commendatur.

Germaniæ  
Regnum  
Interdicto  
ſupponitur  
à Papa.

His etiam temporibus Benedictus Papa XII. ad inſtantiam Regis Gallorum & quorundam Cardinalium, nec non & aliorum complurium æmulorum Imperatoris cenſuras in eum priſtinas aggravavit, & Germanici regni terras, maxime per quas ille tranſitum faciebat, & in quibus moram faciebat, Interdicto Eccleſiaſtico ſuppoſuit, & hoc publicari per univerſum regnum præcepit. Miſeriarum tempus & dies tribulationis, in quibus nec boni pacem habere poterant operatam, nec mali correptionem.

Imperator  
Papæ obedi-  
entes per-  
ſequitur.

Quicumque Romano Pontifici obediẽtes Interdictum ſervare voluẽſent, ab Imperatore Ludovico ejuſque fautoribus perſecutionem graviffimam patiebantur. Nullibi erant ſecuri, nullibi tuti, ſed in omni loco periculis tam vitæ, quàm rerum expoſiti: de urbibus & oppidis regni cogebantur exire: domos & poſſeſſiones laici dimittere: Presbyteri verò Eccleſias reſignare: in ſolis Monafterijs quibuſdam procul ab hominum habitatione remotis, vel in nemore conſtitutis pax erat interdum, ſed pacis fiducia nunquam: unde multi tam ex Clero, quàm ex populo viri Deum timentes, & Eccleſiæ fideles, relictiſ urbibus & oppidis ad Coenobia ſecretiora cum rebus ſe contulerunt, quorum alij ad tempus, alij verò uſque ad mortem in ordine permãſerunt; nam quicumque partes Imperatoris Ludovici ſequentes, Pontificis Rom. contempſiſſent cenſuras, quorum & major & maximus erat numerus, horrendis à Papa fulminibus maledicebantur, & publicè denuntiabantur Hæretici, ſchiſmatici, excommunicati, à Deo maledicti, & cum dæmonibus damnati, ne dicam poſt mortem cruciandi, & erat miſeria tantis non poſſe obviare malis.

MCCCXXXVIII.

Quingen-  
teſimus  
Hirſau-  
gienſium  
annus hic  
ſit.

Iſte primus atque viceſimus annus Sigifmundi Abbatis, ab introitu fratrum primo de Fulda in Hirſaugiam quingenreſimus fuit, ſacro perfectionis numero completus, ut clarè patet ſeriem temporum calculanti; in his quidem temporibus quingentorum annorum tranſactis, multa per Abbates, & plura per FF. Hirſaugienſes digna memoratu facta credimus quorum in hoc opere chronicorum nullam fecimus mentionem, propterea quòd litteris commendata non fuerant, & apud nos penitus manent ſepulta.

Eodẽ anno Reinhardus primus ex Comite Dux Geldriæ contractis copijs magnum pugnatorũ exercitũ produxit contra Leodienſes, habens ſecum Adolphum



Adolphum Episcopum Leodiensis Ecclesie, quem cives ignominiose dudum expulerant. Confugerat autem Pontifex memoratus ad ipsum. Ducem cognatum suum, ipsius & consilium imploraturus & auxilium. Interea Duce cum Ludovico Imperatore pro causa Pontificis existente, Leodienses comparato suorum exercitu terram ejus hostili devastant incursum, villas incendunt, pecora abigunt, & omnia depradantur.

Reversus in propria Dux, bellum Leodiensibus intentat, ad congregiendum eos provocat, & vindicare susceptam contumeliam summis conatibus affectat. At Leodienses exercitum & numero majorem & fortio-riorem, ut putabatur, viribus contrahentes Duci venerunt obviam in campum: sed congressione facta, plures a paucioribus victi sunt, & qui erant ex parte Ducis Reinhardi, suos adversarios superarunt, de quorum prada Geldrenses locupletati sunt, & magnum de captivorum redemptione commodum acceperunt. Ex illo tempore Geldria crevit, & Dux ejus in omni terra nominatissimus esse capit, suumque Ducatum castellis pluribus constructis haud parum ampliavit. In eo praelio plusquam novem millia ex parte Leodiensium cecidisse memorantur non longe a Trajecto super Mosam.

Anno etiam prenotato Ludovicus Imperator conventum principum celebravit apud Confluentiam oppidum Archiepiscopi Trevirorum. Ad quem venit propria in persona Eduardus Rex Anglie multam pecuniam offerens, & majorem ut fieri solet, illi promittens, si venire aut mittere exercitum Anglis in auxilium contra Regem Gallorum dignaretur. Imperator accepit pecuniam sibi oblatam, & promisit Anglis optatum subsidium, quod tamen non impendit. Rex igitur Eduardus, & pecuniam perdidit, & promissum subsidium non accepit.

Eodem anno gravissima fuit dissensio veteri odio confirmata inter Episcopum Herbipolensem cum suo Clero ex una parte, & cives Peapolitanos ex alia. Contigit autem die quadam circa meridiem Treugis confirmatis atque durantibus, quod dicturus sum. Capitaneus civium, Lupoldus Kuchenmeister de Nortemberga associatis sibi pro stipendio quibusdam Suevis & Bavaris, sed & Francis nonnullis, oppidum Ecclesie memoratae Oxensfurt nuncupatum, quod tribus ferme ab Herbipoli distat miliaribus, primo intravit cum paucis, nemine quicquam mali suspicante, postea sequentibus multis obtinuit, & praeter arcem violenter occupavit. Praerat arci ex parte Ecclesie miles quidam Erkengerus de Savvensheim vir audax, & suo Domino fidelis, qui castrum in manu valida defendavit; die igitur mensis Julij, anno prenotato praefatus miles cum paucis Ecclesie stipendiarijs arcem egressus, oppidanis auxilia ferentibus, hostes de oppido violenter expulit, & ad campestre bellum provocavit, convenerunt & alij ministeriales Ecclesie sub vexillo S. Kiliani militantes, & simul cum adversarijs inierunt conflictum. Superati sunt hostes, Ecclesia vici, & multi ex Suevis Bavarisque abducuntur captivi, & in servitium Herbipolensis Ecclesie perpetuum jurare compulsi, & se & sua eidem subjecerunt.

Anno etiam praescripto Ludovicus Imperator edictum statuit, & per totum Germaniae regnum publicari mandavit in cunctis urbibus, oppidis, castellis & villis, ut omnes & singuli cujuscunque status vel conditionis, qui

Bellum inter Ducem Geldriae & Leodienses prope Mastricht agitur.

Oxensfurt oppidum Ecclesie Herbipol. insidiosè captum est.

Bellum inter Ecclesiam Herbipolensem, & soldados civium.

Edictum Ludovici Caesaris impium contra obedientiam Ecclesie.

Sigismundus

Hirsaug

II  
S.V  
15

qui pro reverentia & honore Rom. Pontificis interdictum servarent, de locis & beneficijs suis expellerentur, confiscatisque eorum bonis in Galliam ire cogentur. Hoc autem crudele Christianæque fidei penitus contrarium edictum, in multis locis publicè fuit denuntiatum, non sine injuria Dei, & animarum periculo gravissimo. Udalricus etiam Comes de Wirtenberg hoc ipsum Cæsaris impium decretum anno prænotato in oppido Reutlingen & quibusdam alijs suæ ditioni subjectis, Imperatore præcipiente. voce præconis publicè fecit denuntiari.

Dantes  
Poëta, Phi-  
lofophus de  
Monarchia  
scripsit con-  
tra Ecce-  
siam.

Claruit his temporibus in Italia Dantes Florentinus Poëta & Philosophus magnus, qui multa conscripsit opuscula, inter quæ est opus laboriosâ inquisitione compositum, & de Monarchia mundi prænotatum. In quo totius mundi & orbis Monarchiam ad Rom. duntaxat refert imperium, asserens illam à Rom. Pontifice nullam penitus habere dependentiam, sed à solo Deo, sine medio Papæ, vel cujusquam alterius. Hanc ejus opinionem Wilhelmus de Okam Anglicus multis argumentationibus profecutus Papæ auctoritatem in temporalibus quasi ad nihilum deducens, solam ei potestatem spiritualium permisit. Et multi hanc opinionem sequentes Imperium dicunt Ecclesiæ nullatenus esse subjectum; nec Papam Rom. in eo quidquam habere potestatis. Ego autem, qui historicorum sum scriptor, non judex opinionum, his prætermisissis, ad ea quæ scribenda restant, potius festinare decrevi; quid in hac re sit, verius illius est judicare, qui potestatem accepit à Deo, non quicunque voluntate movetur.

His quoque temporibus mandato Benedicti XII. constitutio illa Papæ Clementis V. de usuris, quæ incipit: *Ex gravi*, per totum penè Christianum orbem in scholis & Gymnasijs fuit publicata; quæ magnam Judæis persecutionem in diversis mundi partibus suscitavit. Conveniebantur in judicio super restitutione usurarum, & maximis pænis afficiebantur, quicunque illas restituere noluisent. Inter Magnates quoque non parva fuit suborta dissensio, alijs Judæos defendentibus, alijs verò usuram repetentibus, & multa per tyrannidem fiebant.

MCCCXXXIX.

Corona  
Regis An-  
glie pro pec-  
cunia Tre-  
virorum  
Archiepiscopi  
impignoratur.

Anno Sigismundi secundo atque vicesimo, Baldevvinus Archiepiscopus Trevirorum magnam pecuniam dedit mutuò Regi Anglorum Eduardo, pro pignore coronam recipiens ipsius Regalem, quam incomparabilis pretij ferebant excedere & superare æstimationem; pugnatum enim contra Gallum Eduardus contrahebat undique stipendio milites, & præter eam, quam dederat frustra Cæsari summam, plura quotidie necessariò expendebat. Deinde contractis ex Germania tam superiore quàm inferiore copijs, Galliam in manu valida ingreditur, & omnia circa Normandiam igne & ferro demolitur. Erat autem contentio in eo causa Normandiæ Comitatus, quem uterque sui esse juris contendebat. Itaque Rex Gallie suorum clade non parum consternatus animo, quantum potuit armatorum contraxit exercitum, & veniens contra Regem Angliæ bellum inchoavit. Ancipiti Marte diutius pugnatum est: postremò tamen victoriam obtinuerunt Anglici, & ex Gallis, ut dicebatur, decem millia in ore gladij ceciderunt. Nobiliores quoque Gallorum in eodem bello aut mortui fuerunt, aut in captivitate abducti. Rex verò Eduardus

Bellum in-  
ter Angliæ  
Regem, &  
Gallorum  
geritur  
atrocissi-  
mum.

Eduardus ex pretio redemptionis captivorum dives effectus, & stipendia militibus promissa distribuit, & soluto mutuo, coronam Regni de manibus Archiepiscopi redemit. Fuerunt in eo praelio multi ex Suevia & Francia Comites cum Anglis, ac plurimi nobiles.

Anno prænotato Ludovicus Imperator Conventum Principum solemnem circa medium quadragesimæ apud Franckenfurt oppidum Regale Moguntinæ Diocesis celebravit, in quo multa contra Rom. querulabatur Pontificem, & omnes in sui partem, adhesionem, & defensionem, obnixè rogabat. In eodem conventu Principum Reinardus Comes Geldriæ undecimus, & Dux primus cum magna pompa comparuit; & multorum amicitiam acquisivit. Wilhelmus Comes Juliensis per Ludovicum Imperatorem de consensu principum in eodem conventu præfentium in Marchionem sublimatus fuit, propter merita & fidem, quibus & Imperatori gratus, & cunctis Principibus habebatur honore dignus; erat enim vir prudens justus & pius, domi consilio circumspectus, & in rebus bellicis longo exercitio expertus.

Comes Juliensis in Marchionem sublimatur per Ludovicum.

Eodem anno mense Junio, & per duos menses integros sequentes tanta locustarum multitudo per totam Franciam Orientalem, Sueviam quoque & circumjacentes regiones apparuit, quantam nullius memoria hominis comprehendit; maximo enim numero instar densissimæ nubis circumvolantes, totam penè superficiem terræ quasi nix operuerunt, rostra habentes contra morem durissima, quibus segetes, gramina, vites, botros & omnia terræ nascentia simul & arborum fructus consumentes miserabiliter destruxerunt: & quamquam homines multis modis & varijs medijs eas delere satagerent, nihil tamen profecerunt, quoniam ex earum stercorebus aliæ nascebantur, elapsis tandem mensibus aliquot turmatim avolantes nusquam comparuerunt.

Anno item præscripto, die mensis Julij octavâ, quæ fuit S. Kiliani Martyris festivitate solemnis, circa meridiem solis defectio fuit, quam Græci Eclipsin vocant, & duravit ad spacium ferme duarum horarum; & eodem anno in autumno Svvitenses in oppido Bern plures civium, peremerunt.

Anno etiam prænotato, Comites, Barones, & Nobiles terra Lothariensis conventum ad civitatem Metensem solatij causâ indixerunt, & vocaverunt multos; aderat ibi Comes Wirtembergensis Udalricus, non absque singulari magnificentia honorificè ab omnibus susceptus & habitus: qui hastiludio cum triumpho sæpe petitus, cum jam ad sua redire disponderet, à quodam milite de Vinstingen prope oppidum Benfeld in itinere positus insidiosè capitur, cum nihil talium suspicaretur, captus in custodiam abducitur, & pro magna pecuniarum summa taxatur; sunt enim, qui scribant, eum pro liberatione sui detentoribus exposuisse centies mille marcas argenti.

Udalricus Comes de Wirtemberg captus ab uno de Vinstingen.

Fuit eodem anno inter Christianos Hispaniæ, & Saracenos Mauritania, & illos, qui Granatæ regnum occupabant, bellum atrox & maximum, in quo Dei filio pro suis pugnante fidelibus, plusquam 100000. Saracenorum fuerunt occisi, & totidem à Christianis in captivitatem ire compulsi. Nec tamen poterant Christiani Saracenos eicere de Hispania propter eorum multitudinem, & auxilia Maurorum, qui ultra mare habitabant,

A a

bitabant,

Ferdinandus  
Hispaniæ  
Rex Sara-  
cenos pet-  
tit.

bitabant, usque ad nostram ætatem, in qua Deo miserante Ferdinandus Rex Hispaniæ post septennem urbis & regni Granatæ obsidionem, victor tandem existens, & urbem cepit cum universo regno, & Saracenos omnes de Hispania quos non interfecerat in bello fugavit, & de Hispania ejecit, quemadmodum suo loco clarius dicemus.

MCCCXL.

Anno Sigismundi Abbatis vicesimo tertio per totam Germaniam pestilentia fuit, & multa millia hominum prostravit, quam opinione plurimorum monstruosa illa multitudo locustarum anno proximo præsignavit. Fames denique magna fuit in omni terra & penuria omnium rerum multa, quod, sicut diximus, locustæ omnia terræ nascencia priore anno corruperant: erantque vivere in diebus illis miseria, & mori timor, ac propter Papæ censuras periculum.

Eodem anno circa Nativitatem S. Joann. Baptistæ Rex Anglorum Eduardus audiens Philippum Gallorum Regem magnam contra se parare expeditionem, recensuit socios, & mare transiens denuo, conductisque ex Germania copijs processit in Galliam; & omnia igne ac ferro devastans maximâ Gallos clade affecit; factaque rursus congressione multi ex utraq; parte perempti sunt.

Anno prænotato Baldevinus Trevirorum Archiepiscopus contracto milite, castrum quoddam Comitis Silvestris, quod appellatur Duna, & vix à Spanheim distat duobus milliaribus, durâ obsidione vallavit, cepit, & Comitem obedire coegit. Qui quidem Episcopus ad demandam memorati Comitis insolentiam novum castellum haud procul à Duna construxit, quod montem S. Joannis appellavit. Walramus etiam Comes de Spanheim non satis tenax juramenti, quod dudum Archiepiscopo fecerat, suâ inquietudine illius animum irritavit. Qui rursus contractis copijs, contra eum pugnatorum misit exercitum, & non audentem congressi graviter in subditis afflixit; venerunt usque ad oppidum Crütznach, & omnia in circuitu demoliti sunt. Ludovicus Imperator cum audisset hanc inter eos dissensionem, vices suas ut mediator interposuit, & ad pacis concordiam revocavit.

Anno etiam præfato vicesimâ sextâ die mensis Aprilis moritur Henricus Abbas Spanheimensis, in corpore Ecclesiæ ante altare S. Crucis sepultus; cui in Abbacia fratrum electione successit Willichus ejus nominis secundus, & præfuit anno duntaxat uno, mensibus 3. & 4. diebus, filius Joannis militis de Spanheim cognomento Bruder, qui propter vitæ brevitatem, nihil in Abbacia memoriâ dignum egit.

Eodem quoque anno contigit, quod scribimus. Est oppidum in Orientali Francia sub ditione Herbipolensis Ecclesiæ, Meiningen dictum; cujus incolæ dum in Dominica die Palmarum extra oppidum processionaliter irent ad proximam S. Martini Capellam, & nihil suspicarentur adversi, Henricus quidam miles de Schlize, qui Marscalcus erat Abbatis Monasterij Fuldensis, suo nomine & propriâ temeritate cum suis armatus latitans in insidijs erumpit: valvas oppidi claufas machinis & ferramentis aggreditur: capere oppidum summis viribus conatur; verum quia portæ, sicut diximus, erant clausæ, & in turribus custodiæ, non potuerunt habere introitum, sed abire sine effectu compulsi sunt, Domino

Archiepisc.  
Trevirorū  
Comitem  
de Span-  
heim perse-  
quitur.

Conflictus  
Francorum  
Orientaliū  
prope Mei-  
ningen  
oppidum.

per S. Kilianum custodiente locum. Et ecce dum sine fructu abirent, occurrerunt ei Eberwinus & Carolus milites de Buches cum socijs armati sub Ducatu Thezzelonis de Thungen Ottoni Episcopo. & Wirzburgensi Ecclesie militantes, qui facto in adversarios impetu, alios ceciderunt, alios duxerunt captivos; ceteris per fugam salutem sibi quaerentibus. Henricus itaque miles de Schlize & reliqui captivi pecuniâ se redimere compulsi sunt, & submissis castellis in fidem Ecclesie, perpetuam Episcopo servitutem pro hæredibus juraverunt.

Anno etiam prænotato, memoratus Wirzburgensium Episcopus Otto cupiens iter in suo ducatu viantibus parare tutum, contractis copijs in manu valida obsedit castellum raptoribus apertum Godfridi militis de Ekkesdorff, nomine Welkershausen, quod situm fuerat prope Meiningen sub castro Landisver, obsedit inquam, cepit, funditusque destruxit. Ad cuius destructionis intentionem perfidia militis præfati animum Pontificis incitavit, qui latronibus & raptoribus in eo præstiterat hospitium, & admonitus pluries, ut à malo desisteret, noluit, sed Episcopum contempsit.

Anno Sigismundi Abbatis prænotato moritur Colonia in Conventu Fratrum B. Mariæ semper Virginis de monte Carmelo Simon de Spira, ejusdem Ordinis Prior, Provincialis per inferiorem Germaniam, Divinarum scripturarum Doctor Parisiensis, qui sacras litteras in Coloniaensi Gymnasio multo tempore docuit, & magnam eruditionis suæ laudem acquisivit. Scripsit inter alia super sententias libb. iv. Contra Judæos quoque librum unum. In diversos Bibliae libros Postillas edidit sive Lecturas, sermones quoque varios dixit, & alia nonnulla, quæ non vidimus, lucubra vit.

Claruit his etiam temporibus, Conradus de monte Puellarum Canonicus Ecclesie Ratisbonensis in Bavaria, vir suo tempore magnæ doctrinæ & eruditionis, qui scripsit apud Parisios docens super sententias, libb. iv. opus Oecogomicon. libb. iii. Ad Ducem Austriae aliud, quod prænotavit Monasticon. lib. i. & alia quæ non vidi.

Henricus quoque de Firmaria Ord. FF. Eremitarum S. Augustini vir doctus & sanctus, eruditione suâ his temporibus Germaniam non parum illustravit, qui scripsit super sententias libb. iv. super Cantica canticor. lib. i. De x. præceptis lib. i. Epitomen seu breviarium operis collationum SS. Patrum, Jo. Cassiani libb. xxiv. De Incarnatione verbi lib. i. De perfectione hominis lib. i. Super Oratione Dominica & Ang. salutatione libb. ii. De iv. modis intelligendi sacram Scripturam lib. i. De quadruplici instinctu lib. i. De vii. vitijs principalibus lib. i. Sermones de tempore & sanctis libb. ii. Et quædam alia, quæ necdum vidimus.

Eisdem quoque temporibus vixit in humanis vir multæ sapientiæ & eruditionis Hermannus de Schildis memorati ordinis, qui multis annis fuit Generalis & supremus Poenitentiarius Ecclesie Wirzburgensis in Francia nostra Orientali, & jacet in conventu sui Ord. ibidem sepultus, de cuius lucubrationibus ista feruntur. Ad Michaelem de Leone Canonicum novi Monasterij Herbipolis. De subjecto & divisione Philotophiæ naturalis metricum opus prosâ commendatum, quod incipit: *A Domino cæli tibi mittitur hoc Michaëli*. De vera & falsa religione lib. i. De horis Canonicis.

A a 2

lib. i.

Simon de  
Spira in Co-  
loniâ mor-  
tuus est.

Conradus  
de monte  
Puellarum  
Ratisbo-  
nensis.

Hermannus  
de Schildis  
Augusti-  
nien-  
sis  
apud Her-  
bipolim se-  
pultus.

Michael  
de Leone  
Canonicus  
novi Mon-  
asterij  
Herbipolis

Sifflemij

Herfaug

II  
S.V  
15

lib. 1. De v. sensibus lib. 1. De sanctis, insigne opus. De confessione peccatoris Sacramentali lib. 1. Super Genesin Commentarium lib. 1. Contra hæresin & errores Flagellatorum. lib. 1. De mansionibus lib. 1. Sermones quoque tam de sanctis, quàm de tempore multos composuit, & alia plura, quæ ad me non pervenerunt. Joannes de Beka Clericus Ecclesiæ Trajectensis, vir studiosus & eruditus, Patriam suam his temporibus doctrinâ simul & scriptis illustravit, scripsit enim ad Joannem Episcopum Trajectensem & Wilhelmum Comitem Hollandiæ à tempore S. Willebrordi primi Episcopi memoratæ urbis usque ad annum Dominicæ Nativitatis 1346. sed quid aliud scripserit, nescio.

Anno quoque Sigismundi Abbatis prænotato iterum Cometes, præcedentibus tamen multum dissimilis apparuit, quem per Italiam præcipuè & Germaniam similiter grandis pestilentia, ut paulò antè diximus, subsecuta fuit; nam in sola civitate Florentina sedecim millia hominum urbanæ multitudinis sæva illa pestis absumpsit, demptis his, qui extra Civitatem per agros & castella ex civibus similiter perierunt.

Constitutionis Benedictinæ fit declaratio.

Eodem anno quintâ die mensis Decembris, Benedictus Papa XII. in Avenione residens ad instantiam Præsidentium & Abbatum quorundam Capitulum Provincialium Ordinis nostri, Constitutionem suam de reformatione Monachorum, factam ante quatuor annos, ut supra dictum est, in plerisque locis ambiguam, & quibusdam perplexitatibus involutam, novâ editione declaravit.

Eodem quidem tempore mandato Rom. Pontificis capitula in ordine nostro Provincialia seu Generalia per totam Europam studiosè celebrabantur, quæ tamen successu temporis intermissa, usque ad Constantinense Concilium in multis defecerunt.

MCCCXLI.

Rupertus Comes Palatinus moritur.

Anno Sigismundi Abbatis vicesimo quarto indictione Romanorum nonâ, die verò mensis Februarij XII. moritur Rupertus Comes Palatinus Rheni Baviaræque Dux, filius fratris Ludovici Imperatoris Rudolphi, & in Ecclesia novæ Civitatis, quam ipsè fundaverat, ante chorum sepelitur; liberos non habuit: Principatus ejus portio ad fratrem Adolphum devoluta est.

Magna per Sueviam tribulatio propter Excommunicationem Imperatoris.

Eodem tempore per Ducatum Wirtembergensem grandis fuit suborta turbatio, propter Ludovicum Imperatorem quartum à Rom. Pontifice, ut sæpe diximus, excommunicatum, quem Udalricus Comes cum Suevia tota sequebatur. Unde Papa commotus, omnes Ludovico consentientes vel participantes censuris gravissimis notabat. Clericos tamen & Claustrales, qui divina contra prohibitionem ejus, in locis interdictio suppositis, celebrabant, omnibus beneficijs privatos denunciavit, irregularitatis quoque maculam perpetuam contraxisse illos prædicavit. Erat sanè tribulatio hæc pessima, & nimis periculosa, quoniam & salutem animarum maximum intulit dispendium, & Ordinem Sacerdotalem contemptui exposuit Laicorum.

Coloniæ miles à Comite de Isenburg in hæstæ ludo perimitur.

Anno prænotato circa principium mensis Octobris in Civitate Coloniensi res contigit, quam dicturus sum. Convenerant ad diem festum sancti Remigij Nobiliter terra: plures, curiam vanitatis suo more hæstæ ludo & equorum cursibus exercentes, inter quos duo quædam hostili con-

concertatione ludentes, Comes videlicet de Isenburg, & Stephanus de Oerbeck miles oculos in se spectantis populi converterunt. Postremò congregientes, memoratus Comes dictum militem Stephanum impulsu haste fortissimo feriens in equo sedentem occidit, qui fractâ cervice subito expiravit: tam verò tenax equo infederat suo, ut etiam mortuus non solum non caderet, sed etiam penitus federet erectus, quousque tandem familiarium suorum manibus fuit depositus, & in feretrū ex more locatus.

Eodem quoque anno sextâ die mensis Augusti, quæ fuit memoria S. Papæ & Martyris Sixti solemnis, obiit Wilicho ejus nominis secundus Abbas in Spanheim tertius decimus, cui mox in Abbacia successit Wilhelmus de Bischelnheim, & præfuit annis novem: vir bonus & honestæ conversationis, de Profapia illa natus, de qua S. Hildegardis olim fundatrix & magistra Bingenfis procreata fuit. Bernardus Cassinensis in Italia Monasterij nostri Ordinis Abbas, vir in scripturis tam divinis, quam humanis studiosus & eruditus, his ferme dicitur claruisse temporibus, & plura ad utilitatem scripsisse Monachorum. E quibus extat Commentariorum in regulam sanctissimi Patris nostri Benedicti liber unus. De præceptis regularibus liber unus, scripsit etiam sermones varios ad fratres, & multas Epistolas ad diversos, & alia quæ ad notitiam nostræ lectionis minimè venerunt. Collapsū suo tempore Ordinem nostrum, pro suo virili quantum potuit, in sibi subjectis Monasterijs reformare studuit, & plures Monachorum à devio ad semitam justitiæ revocavit.

His quoque temporibus Otto Wolfskel Episcopus Wirzburgensis, pace aliquantulum cum suis civibus reformatâ, in ampliationem promovendum Ecclesiæ animū haud mediocriter inclinavit; multa enim pro pecunia comparavit, & suum Pontificatum in utroque statu gloriosum reddere summopere studuit. Castellum cum oppido & Dominio in Rotenfels juxta fluvia Mogani haud procul à Monasterio nostri Ordinis Neustatt Gamundiam quoque oppidum similiter ad ripas Mogani situm, Wpshoffen villam, Wepensheim oppidum, partem oppidi Rinsingen / ac residuam partem Comitum de Hohenloe in Hadingfeld / tunc villa, nunc oppido, cum alijs multis dato emptionis pretio comparavit.

Ab Ecclesia Herbipolensi dudum alienata redemit plura, inter quæ nobis tantum occurrunt posteris commendanda: castrum Waltensburg pro octingentis Hallensium denariorum libris impignoratum redemit, Burgbernheim quoque cum tredecim villis olim Burggravijs de Nürnberg / per Bertholdum de Sternberg Episcopum impignoratum, pro sexcentis Hallensium denariorum millibus simili providentiâ redemit, & ad Jus Ecclesiæ revocavit.

Anno etiam prænotato xxiv. die mensis Octobris mortuus est Georgius senior Comes Mosellanus de Veldentia, vir bonæ vitæ & honestæ conversationis, filium relinquens sui nominis Georgium, qui uxorem habuit Margaretham filiam Comitissæ de Rünkeli, de qua genuit Georgium in Comitatu successorem, Henricum Colonensem Decanum, Walrimum Trevirensis Præpositum, & duas filias Otriliam & Catharinam.

Eodem quoque anno Sigismundus Hirsaugiensis xxxi. Abbas, senio gravatus, & morbo quartanarum febrium diu correptus, posteaquam Monasterio suo præfuisset utiliter annis xiv. & diebus totidem, Sacramen-

Wilhelmus  
fit Abbas in  
Spanheim  
xiv. præfuit  
annis, ix.

Otto Episc.  
Herbipo-  
lensis Dux  
Franciæ,  
utilis Eccle-  
siæ suæ.

Sigismundus  
Abbas Hir-  
saugiensis  
xxx. moris-  
tur.

tis præmunitus Eccleſiaſticis, quintâ die menſis Novembris in Domino quievit, poſteris benefaciendi relinquens exemplum; erat enim vir ſuo tempore convenienter diſpoſitus ad omnia, quanquam non potuerit ſicut voluit recuperare & diſponere dudum ablata.

Multas tempore ſui regiminis adverſitates & tribulationes ſuſtinuit, & propterea quod per antecellores ſuos quædam bona minus juſtè alienata recuperare ſtudit, plurimorum in ſe contumaciam provocavit; quorum invidiâ non obſtante fecit, quod potuit, & per bonos amicos impetrato favore & auxilio Imperatoris Ludovici, pecunijs redemit.

### De Wichardo hujus Monafterij Hirſaugienſis XXXII. Abbate, qui præfuit annis XII. & varijs actis illius temporis.

Wichardus  
Abbas Hir-  
ſaugienſis  
xxxii.

**A**nno igitur prænotato Dominicæ Nativitatis MCCCXLI. regnante Ludovico Imperatore quarto, residente in cathedra Petri apud Avenionem Benedicto Papa XII. Spirenfem verò gubernante Pontificatum Gerardo de Crentberg Epifcopo, Indictione Rom. nonâ in menſe Novembri duodecimâ die vacante Abbatiâ hujus inſignis Monafterij Hirſaugienſis convenientes in locum capitularem fratres ſolatio Paſtoris deſtituti, præmiſſis orationibus ex more conſuetis, in Abbatem unanimi conſenſu elegerunt unum ex ſe Monachum nomine Wichardum, virum probatæ ætatis, & in Sacerdotio conſtitutum, qui ſub Sigifmundo Abbate majoris Cellerarij aliquandiu cum profeſſu Cœnobij geſſit officium.

Electus autem per fratres Canonicè poſt dies paucos ad Gerardum Epifcopum Spirenfem proficiſcitur; à quo confirmatus auctoritate ordinariâ, deinde Abbas in feſtivitate S. Andrea Apoſtoli ab eodem ordinatur Spiræ in Eccleſia cathedrali, cum ſolemnitate conſuetâ, in frequentia multorum hominum. Ordinatus autem cum ſuis ad Monafterium revertitur, & à die computando electionis ſuæ uſque ad diem mortis præfuit annis XIV. & menſibus IV. in ſolicitudine magna, & laboribus continuis. Erat autem Wichardus iſte patriâ Suevus (vel ut alibi comperimus) Alſatus, honeſtis parentibus ortus, qui Monachus factus ſub Henrico Abbate, ſecundum mores clauſtralium illius temporis inter alios ſine querela converſabatur, & primò quidem in Eccleſia Cuſtodis geſſit officium, poſtea verò ſub Sigifmundo Abbate Cellerarius major factus, miniſterium ſuum fideliter implevit, & Coadjutor Abbati ſtudioſus in omnibus extitit.

Alienata  
Wichardus  
Abbas bona  
plura  
pecuniâ redemit.

Factus deinde Abbas, prædeceſſoris ſui quantum potuit inhaſit veſtigijs, & per ſuam induſtriam bona quædam alienata dudum à Monafterio ad ejus poſſeſſionem, datâ pecuniâ revocavit. Fuit enim homo laborioſus, & ſingulari prudentiâ circumſpectus, maximè quantum ad rerum temporalium pertinet admiſtrationem. Verùm Prædeceſſorum ſuorum negligentia factum eſt, quod nimium gravatus ære alieno bonæ voluntatis ſuæ non potuit conſequi effectum, quo Monafterium ad priſtinum reduceret ſtatum; fecit autem, quod potuit, & regiminis ſui tempus utiliter expendit.

Qua-